

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
**Uprava za sprječavanje pranja novca
i finansiranja terorizma**

IZVJEŠTAJ O RADU
UPRAVE ZA SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA
I FINANSIRANJA TERORIZMA
ZA 2017. GODINU

Podgorica, april 2018. godine

SADRŽAJ:

ZNAČENJE KORIŠĆENIH IZRAZA U IZVJEŠTAJU	3
REZIME IZVJEŠTAJA O RADU	4
UVOD	6
1. ULOGA USPNFT KAO FOS.....	8
2. AKTIVNOSTI USPNFT U PODRUČJU PREVENCIJE.....	8
2.1. Normativne aktivnosti.....	9
3. AKTIVNOSTI IZ DJELOKRUGA RADA USPNFT U 2017. GODINI.....	10
3.1. Saradnja sa drugim državnim organima u Crnoj Gori	12
4. UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA USPNFT.....	15
5. SEKTOR ZA ANALITIČKE POSLOVE I KONTROLU OBVEZNIKA	16
5.1. Analitičko-obavještajni rad Uprave: Odsjek za analitiku i Odsjek za sumnjive transakcije.....	16
5.2. Odsjek za kontrolu obveznika	31
6. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU I UNUTRAŠNJU SARADNJU	36
6.1. Međunarodna saradnja	36
6.2. Sporazumi o saradnji.....	40
7. SEKTOR ZA PREVENCIJU, INTEGRACIJE I IZVJEŠTAVANJE	43
8. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE, FINANSIJE I IT	48
8.1. Kancelarija za opšte poslove i finansije	48
8.2. Kancelarija za informacione tehnologije	49
9. TIPOLOGIJA SLUČAJEVA PRANJA NOVCA.....	50
10. NACIONALNA PROCJENA RIZIKA.....	57
11. PLAN AKTIVNOSTI USPNFT ZA 2018. GODINU	59

ZNAČENJE KORIŠĆENIH IZRAZA U IZVJEŠTAJU

ANB – Agencija za nacionalnu bezbjednost

CDA – Centralna depozitarna agencija

CRPS – Centralni registar privrednih subjekata

DRI – Državna revizorska institucija

EAG – Evroazijska grupa za za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma

EGMONT GRUPA - Svjetska asocijacija finansijskih obavještajnih službi

EU – Evropska unija

FOS – Finansijsko obavještajna služba

OEBS - Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju

MONEYVAL – Komitet Savjeta Evrope za evaluaciju primjene mjera sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma

MUP - UP – Ministarstvo unutrašnjih poslova -Uprava policije

NPR – Nacionalna procjena rizika

NVO – Nevladina organizacija

SDT – Specijalno državno tužilaštvo

SP – Sumnjivo poslovanje

STR – Sumnjive transakcije

TAIEX – Radna grupa za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma - Evropska komisija

UZK – Uprava za kadrove

USPNFT – Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma

VDT – Vrhovno državno tužilaštvo

ZSPNFT - Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma

REZIME IZVJEŠTAJA O RADU

Izveštaj o radu Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma za 2017. godinu obuhvata aktivnosti iz djelokruga rada Uprave, koje su obavljane u protekloj godini.

Dakle, Uprava kao finansijsko obavještajna služba administrativnog tipa sastavlja godišnji Izveštaj o svom radu u kojem prikazuje ključne pokazatelje: broj izvještaja o sumnjivim i gotovinskim transakcijama primljenih od banaka i drugih obveznika, broj inicijativa sa sumnjom na pranje novca i finansiranje terorizma primljenih od drugih nadležnih organa i stranih finansijsko-obavještajnih službi, broj otvorenih predmeta sa sumnjom na pranje novca i finansiranje terorizma, statističke podatke o međuinstitucionalnoj i međunarodnoj saradnji, broj blokada sumnjivih transakcija, broj slučajeva sa sumnjom na pranje novca i finansiranje terorizma dostavljenih od strane Uprave nadležnim organima na dalje postupanje i procesuiranje u cilju utvrđivanja nezakonitog karaktera sredstava analiziranih u sumnjivim transakcijama.

U ovom izvještaju su navedeni, ključni pokazatelji o radu Uprave, statistički podaci iz područja prevencija pranja novca i finansiranja terorizma, zatim su prikazane tipologije/trendovi pranja novca u Crnoj Gori, informacije vezane za druge aktivnosti Uprave uključujući i međunarodnu saradnju Uprave sa stranim finansijsko-obavještajnim službama, ocjene o radu Uprave od strane međunarodnih tijela (MONEYVAL-a i dr.), kao i ukupno stanje u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma u državi.

Uprava je, takođe, svoje aktivnosti u izvještajnoj godini, pored obaveza u smislu finansijsko obavještajne službe, u velikoj mjeri zasnivala i na planu usklađivanja propisa sa zakonodavstvom Evropske Unije. Tokom 2017. godine, u saradnji sa nadležnim državnim organima Uprava je pristupila izradi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, sa kojim će se izvršiti dodatno usaglašavanje sa IV Direktivom EU (Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. maja 2015. godine o sprječavanju upotrebe finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma, kao i sa novim Preporukama FATF-a (Radne grupe za finansijske mjere u borbi protiv pranja novca) iz 2012. godine i sa preporukama Komiteta Savjeta Evrope za evaluaciju mjera u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL). Predmetni Nacrt u najvećoj mogućoj mjeri usaglašen je sa obavezujućim direktivama i preporukama, pa se uskoro očekuje da u formi predloga uđe u proceduru utvrđivanja od strane Vlade Crne Gore, a zatim i usvajanja od strane Skupštine Crne Gore.

U Izvještaju o radu za 2017. godinu unijeta je tipologija slučajeva pranja novca, što predstavlja trendove, metode i tehnike koje “perači novca” primjenjuju, a koje u određenom periodu imaju neke zajedničke karakteristike. Na osnovu iskustava u praksi, tokom obrade predmeta, iz oblasti pranja novca, kao i učestalosti slučajeva koji se srijeću

u radu, službenici Uprave koji rade na predmetima, izradili su tipologiju tj. objedinjenje primjera, a takođe je šematski prikazano stanje i trendovi pranja novca.

Tokom 2017. godine Uprava je ostvarila značajnu saradnju sa stranim finansijsko obavještajnim službama, relevantnim međunarodnim organizacijama i tijelima. Uprava je u julu 2017. godine potpisala Memorandum o razmjeni finansijsko obavještajnih podataka sa finansijsko obavještajnom službom (u daljem tekstu: FOS) Južne Afrike. Zaključno sa 31. decembrom 2017. godine, Uprava je ukupno potpisala 35 sporazuma o saradnji sa partnerskim FOS. Iako Uprava može razmjenjivati finansijsko-obavještajne podatke sa FOS drugih država na osnovu Zakona, potpisivanje ovakvih sporazuma ima za cilj jačanje i razvijanje međunarodne saradnje i razmjene finansijsko-obavještajnih podataka sa drugim FOS.

Predstavnik Uprave član je Nacionalnog međuresorskog operativnog tima za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2015-2018. i Akcionog plana 2017-2018. Kontinuirano se radi na ispunjavanju mjera iz Akcionog plana za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2017-2018. godine. Takođe, predstavnici Uprave članovi su Nacionalnog koordinacionog tijela za neproliferaciju oružja za masovno uništenje i aktivno učestvuju u plenarnim zasjedanjima istog koordinacionog tijela.

Unaprijeđena je serverska infrastruktura informacionog sistema, proširenjem kapaciteta komponenti za skladištenje podataka. Postignuta je veća automatizacija poslovnih procesa unutar Uprave što je i rezultiralo povećanjem efikasnosti rada Uprave u navedenom periodu.

Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kroz seminare, radionice i savjetovanja je aktivno učestvovala u edukaciji ovlašćenih lica obveznika i zaposlenih koji imaju direktan kontakt sa klijentom.

Takođe, pored edukacije obveznika, Uprava je aktivno radila i na pospješivanju međuinstitucionalne saradnje. Naime, pomenuto podrazumijeva, između ostalog, organizovanje obuka i radionica za predstavnike organa uključenih u borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, gdje službenici Uprave, zajedno sa predstavnicima drugih organa, razmjenjuju iskustva iz prakse.

UVOD

Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: Uprava) je centralni organ u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori.

Prvobitno, Uprava za sprječavanje pranja novca formirana je Uredbom Vlade Republike Crne Gore od 15.12.2003. godine („Službeni list RCG“, br. 67/03). U toku 2007. godine izvršene su promjene u nazivu Uprave kao institucije, a čime je proširen i djelokrug rada, pa je tako *Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma*, osnovana Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore“, br. 5/12), kao samostalan organ državne Uprave. Uprava vrši poslove utvrđene Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (Sl. list CG 33/14 od 04.08.2014. godine), kojim se uređuju mjere i radnje za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma u skladu sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Organ Uprave obavlja poslove u vezi sa prikupljanjem podataka od zakonskih obveznika, analizom i obradom tih podataka i dostavljanjem informacija nadležnim državnim organima, kada procijeni da u vezi sa transakcijom ili licem postoji osnov sumnje da se radi o krivičnom djelu pranja novca ili krivičnom djelu finansiranja terorizma. Pored navedenog Zakonom su predviđeni i preostali poslovi Uprave, a odnose se na utvrđivanje standarda i metodologija za uspostavljanje i razvijanje politike, procedura i prakse za prepoznavanje sumnjivih transakcija; razvijanje posebnih programa za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, sa procedurama i programima kontrole i obukom zaposlenih za prepoznavanje sumnjivih transakcija; provjeru transakcija i lica za koje postoji osnov sumnje da je u pitanju pranje novca ili finansiranje terorizma; privremeno obustavljanje transakcija; iniciranje izmjena i dopuna propisa koji se odnose ili su u vezi sa sprječavanjem i otkrivanjem pranja novca i finansiranja terorizma; uspostavljanje međunarodne saradnje sa ovlašćenim organima drugih država i međunarodnim organizacijama; učestvovanje u pripremi i objedinjavanju liste indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija; učestvovanje u obuci zaposlenih i ovlašćenih lica u nadležnim organima, utvrđivanje smjernica za izradu analize rizika; objavljivanje statističkih podataka iz oblasti sprječavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma; nadzor nad sprovođenjem Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma u okviru utvrđenih nadležnosti; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

Dakle, ukratko, osnovna uloga Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma je borba protiv pranja novca i finansiranja terorizma, što podrazumijeva, između ostalog, djelovanje na planu prikupljanja podataka od zakonskih obveznika, analiziranje i obradu tih podataka, zatim ostvarivanje potpune saradnje i razmjene informacija sa nadležnim državnim organima, kao i sa finansijsko-obavještajnim službama drugih država, te ostalim međunarodnim institucijama.

Nadležnost Uprave je propisana Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Prvi Zakon o sprječavanju pranja novca donijet je u toku 2003. godine, a nakon nekoliko izmjena i dopuna ovog zakona, 2014. godine donijet je trenutno važeći Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Tokom 2017. godine Uprava je u saradnji sa nadležnim državnim organima pristupila izradi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, sa kojim će se izvršiti dodatno usaglašavanje sa međunarodnim standardima i preporukama u ovoj oblasti.

Na međunarodnom planu, Uprava aktivno učestvuje u radu međunarodnih institucija i tijela, kao što je jedan od komiteta Savjeta Evrope MONEYVAL, koji okuplja stručnjake za problematiku sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma i koji funkcioniše na principu uzajamnih evaluacija država članica. Osim međunarodne saradnje, Uprava ima dobru saradnju i na unutrašnjem planu, sa nadležnim državnim institucijama, što uveliko doprinosi jačanju sistema za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori. Takođe je i zakonski regulisana obaveza saradnje i razmjene podataka sa nadležnim državnim organima, u svrhe vođenja finansijskih istraga, odnosno vođenja postupaka.

Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, definisani su obveznici po navedenom zakonu, predstavnici finansijskog i nefinansijskog sektora, koji su dužni da postupaju po ovom zakonu, odnosno da sprovode mjere i radnje u cilju otkrivanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Uprava, kroz sistem sprovođenja obuka i seminara, redovno učestvuje u edukaciji obveznika i ovlašćenih lica. Naime, Uprava u kontinuitetu organizuje obuke i nastoji da se zakon, na takav način, što bolje približi obveznicima, a da ispunjavanje obaveza, koje zakon nameće, daje bolje rezultate.

Shodno zakonskoj obavezi organ Uprave, najmanje jednom godišnje, podnosi izvještaj Vladi Crne Gore o svom radu i stanju u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

1. ULOGA UPRAVE KAO FINANSIJSKO-OBAVJEŠTAJNE SLUŽBE

Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma kao centralni organ u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Crnoj Gori, prema međunarodnim standardima organizovana je kao finansijsko obavještajna služba administrativnog tipa, koja se bavi prikupljanjem, analizom i dostavljanjem podataka, informacija i dokumentacije o sumnjivim transakcijama nadležnim državnim organima na dalje postupanje u cilju sprječavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Prvobitno, Uprava za sprječavanje pranja novca formirana je Uredbom Vlade Republike Crne Gore od 15.12.2003. godine („Službeni list RCG“, br. 67/03). U toku 2007. godine izvršene su promjene u nazivu Uprave kao institucije, a čime je proširen i djelokrug rada, pa je tako *Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma*, osnovana Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list Crne Gore“, br. 5/12), kao samostalan organ državne Uprave. Uprava vrši poslove utvrđene Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (Sl. list CG 33/14 od 04.08.2014. godine), kojim se uređuju mjere i radnje za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma u skladu sa međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

Ovaj organ je u svom radu samostalan i nezavisan, a to se ogleda u sledećem:

- analitičkim alatima se vrši obrada i analiza podataka, nakon čega se, na osnovu procjene službenika iz Odsjeka za analitiku i Odsjeka za sumnjive transakcije, informacije prosleđuju nadležnim organima i institucijama;
- analizira se stepen rizika transakcija (sumnja u vezi sa transakcijama i licima) i na osnovu procjene istog službenici iz Odsjeka za analitiku i Odsjeka za sumnjive transakcije predlažu eventualno otvaranje predmeta;
- Uprava vrši nezavisnu provjeru lica i transakcija po zahtjevu drugih institucija (tužilaštva, policije, i dr.)
- Uprava je nepristrasna u svom radu, a to se ogleda u tome što procesuiru i obrađuje sve transakcije i lica kada postoji sumnja da se radi o pranju novca i/ili finansiranju terorizma, kao i u tome što postupa po svim prijavama o sumnjivim transakcijama.

2. AKTIVNOSTI UPRAVE U PODRUČJU PREVENCIJE

Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma pored svoje primarne djelatnosti - sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, koje obavlja preko Sektora za analitičke poslove i kontrolu obveznika, akcenat stavlja i na preventivno djelovanje u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, uključujući indirektni (administrativni) nadzor i obuku obveznika (banaka, finansijskih institucija,

investicionih fondova, društava za životno osiguranje i dr.). U skladu sa navedenim Uprava u saradnji sa obveznicima (banke i dr.), prije svega predstavlja dio sistema prevencije, čiji je osnovni zadatak spriječiti korišćenje finansijskog sistema za pranje novca i finansiranje terorizma. S toga, Uprava daje informacije o sumnji u pranje novca ili finansiranje terorizma, a na drugim istražnim državnim organima, prvenstveno tužilaštvu i policiji je da dokažu to krivično djelo i predikatna krivična djela (krivično djelo čijim izvršenjem je ostvarena dobit koja može da bude predmet krivičnog djela pranja novca).

2.1. Normativne aktivnosti

Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (Sl. list CG br.33/14, od 04.08.2014. godine) je djelimično harmonizovan sa relevantnim EU propisima iz ove oblasti i preporukama međunarodnih institucija.

Tokom 2017. godine Uprava je u saradnji sa nadležnim državnim organima pristupila izradi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, sa kojim će se izvršiti dodatno usaglašavanje sa IV Direktivom EU (Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. maja 2015. godine o sprječavanju upotrebe finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma, kao i sa novim Preporukama FATF-a (Radne grupe za finansijske mjere u borbi protiv pranja novca) iz 2012. godine i sa preporukama Komiteta Savjeta Evrope za evaluaciju mjera u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma (MONEYVAL). Novim zakonom proširuju se obaveze primjene mjera utvrđivanja i provjere identiteta klijenta i praćenje poslovanja klijenta od strane svih obveznika, obaveza obveznika da izrade listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija, dodatno se definišu nadležnosti organa uprave, obaveze državnih organa, kao i obaveze u odnosu na vođenje evidencije, zaštita i čuvanje podataka, nadzor nad sprovođenjem ovog zakona.

Navedeni novi standardi i obaveze koje proističu iz IV Direktive i 40 novih preporuka FATF-a postavljaju složenije zahtjeve prema sistemima sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma zemalja članica Savjeta Evrope, te je neophodno kontinuirano sprovođenje mjera i aktivnosti u cilju primjene tih standarda, kao i praćenje same implemenatcije u cilju procjene efikasnosti.

Devetog januara 2017. godine, formirana je međuresorska radna grupa za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: Zakona o SPNFT). Radnu grupu su sačinjavali predstavnici, Vrhovnog državnog tužilaštva, Ministarstva pravde, Ministarstva finansija, Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, MUP-a - Uprave policije, Uprave za imovinu, Uprave carina, Centralne banke Crne Gore, Agencije za nadzor osiguranja i Komisije za hartije od vrijednosti. Radna grupa je uz ekspertsku pomoć Savjeta Evrope, pripremila Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, koji je tokom juna i jula usaglašavan sa relevantnim institucijama na više održanih radnih sastanaka.

Predmetni Nacrt je krajem jula dobio pozitivna mišljenja Ministarstva pravde, Sekretarijata za zakonodavstvo, Ministarstva finansija, Ministarstva javne uprave i Centralne Banke Crne Gore.

U cilju dobijanja mišljenja Evropske komisije, Radna grupa je pripremila i dostavila Ministarstvu evropskih poslova, izjavu o usklađenosti Nacrta ovog propisa s pravnom tekovinom Evropske unije – Transpozicionu tabelu, Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa (RIA obrazac) i Nacrt prečišćenog teksta Zakona o SPNFT sa označenim izmjenama i dopunama.

Tekst Zakona o SPNFT sa označenim izmjenama i dopunama dostavljen je MONEYVAL-u radi sagledavanja da li su odredbe predmetnog Nacrta izmijenjene i dopunjene u skladu sa preporukama iz IV Izvještaja.

Savjet Evrope, kao i predstavnici MONEYVAL-a, ukazali su na nekoliko nedostataka koji su u međuvremenu otklonjeni, što znači, da je predmetni Nacrt u najvećoj mogućoj mjeri usaglašen sa obavezujućim direktivama i preporukama, pa se uskoro očekuje da u formi predloga uđe u proceduru utvrđivanja od strane Vlade Crne Gore, a zatim i usvajanja od strane Skupštine Crne Gore.

3. AKTIVNOSTI IZ DJELOKRUGA RADA UPRAVE U 2017. GODINI

U toku 2017. godine zajedničkom saradnjom Uprave policije i Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, došlo se do saznanja da postoji osnov sumnje da je više fizičkih lica, državljana Crne Gore i Makedonije izvršilo na organizovan način krivična djela utaje poreza i pranja novca.

Navedena lica su osnovala veći broj pravnih lica u Crnoj Gori, na čijem računima su po “fiktivnim fakturama” za neizvršene usluge, robu i radove, evidentirani brojni prilivi u kontinuitetu u sumarnim iznosima od više miliona eura. Nakon realizacije navedenih priliva na račune pravnih lica, fizička lica su istog dana vršila gotovinska podizanja, a u rijetkim slušajevima dan-dva nakon priliva sredstava. Navedene aktivnosti su realizovane preko računa pravnih lica kod više banaka u Crnoj Gori.

Prema navodima iz javno dostupnih izvora, uslijedilo je hapšenje određenog broja lica, koja su bila povezana sa navedenim radnjama.

Kada je u pitanju sumnja u finansiranje terorizma, zbog još uvijek aktuelne migrantske krize u okruženju koja je dobrim dijelom zaobišla Crnu Goru, mada ne i u potpunosti, i u budućem periodu treba biti posvećena velika pažnja u praćenju transakcija koja ta lica (migranti) vrše prilikom prelaska teritorije Crne Gore.

S obzirom na mogućnost terorističkih aktivnosti i finansiranja istih (uključujući i trgovinu ljudima i krijumčarenje, na šta je ukazao posljednji slučaj iz Budve gdje je privedeno jedno

lice iz okruženja pod sumnjom da je organizovalo krijumčarenje migranata preko Crne Gore za Italiju, preko Jadranskog mora) pored praćenja transakcija putem bankarskog sektora, praćene su i transakcije sumnjivih lica realizovanih putem sistema „Western Union“.

Takođe, tokom 2017. godine Uprava je značajno povećala broj podnijetih inicijativa, tj. obavještenja upućenih prema drugim nadležnim organima koja ukazuju na sumnju u pranje novca ili finansiranje terorizma, odnosno na druga krivična djela koja se gone po službenoj dužnosti. Možemo konstatovati da je u prilogu tome doprinijela i činjenica povećanja kako broja, tako i kvaliteta prijava sumnjivih transakcija/sumnjivih poslovanja koja su dostavljana Upravi od strane obveznika, prije svega od strane poslovnih banaka u Crnoj Gori, ali i inicijativama Uprave nastale kao rezultat svakodnevne obrade baze podataka.

Kao rezultat navedenih napora, broj inicijalnih obavještenja praćenih analizom finansijskih podataka, koje Uprava kao finansijsko obavještajni organ upućuje drugim organima i svojom inicijativom uzrokuje pokretanje finansijskih i drugih istraga, jeste duplo veći broj obavještenja upućenih nadležnim državnim organima tokom 2017. godine, u odnosu na 2016. godinu. S tim u vezi, u 2017. godini upućene su 103 informacije nadležnim državnim organima po osnovu prijavljenih sumnjivih transakcija, što predstavlja rast od 60% u odnosu na prethodnu 2016. godinu kada su upućene 64 informacije.

Najveći broj prijava¹ sumnjivih transakcija/sumnjivih poslovanja ili klijenata, dolazi od poslovnih banaka.

Takođe, Uprava je prema analizama urađenim u 2017. godini, prepoznala sve veći broj rezidentnih pravnih lica za koje se sumnja da vrše krivično djelo utaje poreza na način zaključivanja fiktivnih pravnih poslova, gdje putem drugih pravnih lica izvlače novac podizanjem gotovine, te je po tom osnovu prosljedila obavještenja prema nadležnim državnim organima, na dalje postupanje. Uočene su i nove tipologije pranja novca, koje se odnose na varijacije: korišćenja sistema za igre na sreću u svrhe pravljenja porijekla novca, zatim on-line posredovanje u prometu nekretnina i vozila, sklapanje ugovora o fiducijarnim zajmovima neodređene ročnosti i namjene pozajmljenih sredstava itd.

Analize Uprave ukazuju na sumnju da glavni izvor nelegalno stečenih sredstava koja se pokušavaju “oprati” potiče iz internet prevara, trgovina finansijskim instrumentima (razne platforme za trgovanje, binarnim opcijama, valutama itd.) trgovine narkoticima, prometa nekretninama.

¹ Pored same prijave od strane poslovnih banaka, dostavljaju se i obrazloženja o poslovnim aktivnostima prijavljenog klijenta kod poslovne banke koja dostavlja prijavu.

Takođe, analiza prijavljenih sumnjivih transakcija, koje je Uprava obrađivala tokom 2017. godine ukazuju na to, da najveći dio sredstava koja se plasiraju kroz različite forme, potiču sa off shore destinacija: Britanska Djevičanska Ostrva, Sejšeli, Panama, Maršalska ostrva i dr.

Prilikom razmjene podataka sa stranim finansijsko obavještajnim službama uočena je promjena u trendovima pranja novca, odnosno, primjetan je porast slučajeva zloupotrebe novih tehnologija i interneta u svrhe pranja novca, prvenstveno trgovanje krypto valutom (npr. bitcoin) i trgovina na tržištu stranih valuta (FOREX trgovina).

Pojava ovih novih trendova u velikoj mjeri usložnjava pristup i način bavljenja ovom problematikom na međunarodnom planu, a zahtijeva i kontinuirano usavršavanje i unapređenje sistema za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, kao i neprekidnu i efikasnu saradnju svih aktera sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kako na nacionalnom, tako i na regionalnom i međunarodnom nivou.

3.1. Saradnja sa drugim državnim organima u Crnoj Gori

Specijalno državno tužilaštvo

Prema izvještaju Specijalnog državnog tužilaštva, za period od 01.01.2017. do 31.12.2017. za krivično djelo pranje novca iz člana 268 Krivičnog zakonika Crne Gore, pokrenut je krivični postupak u pet predmeta protiv 24 lica, dok je u jednom predmetu za isto krivično djelo pokrenuta finansijska istraga protiv dva lica. Za ovo krivično djelo u jednom predmetu protiv jednog lica vodi se izviđaj, dok je za jedno lice odbačena krivična prijava.

Vrhovni sud Crne Gore

Shodno podacima dobijenim od Vrhovnog suda Crne Gore, a koji se odnose na informacije o krivičnim djelima pranja novca u 2017. godini, u radu je bio jedan predmet za pomenuto krivično djelo. Krivični postupak povodom ovog predmeta je u toku.

Uprava policije- Specijalno policijsko odjeljenje

U odnosu na podatke o predmetima, koji su obrađivani tokom 2017. godine, od Uprave policije su dobijeni podaci da je Specijalno policijsko odjeljenje procesuiralo dvije krivične prijave, protiv 10 fizičkih i 16 pravnih lica, zbog postojanja osnova sumnje da su počinili krivična djela:

- Stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401 A KZCG

- Nedozvoljeno bavljenje bankarskom, berzanskom i djelatnošću osiguranjem iz čl. 266 KZCG;

- Utaja poreza i doprinosa iz čl. 264 KZCG

- Pranje novca iz čl. 268 KZCG

Pretpostavljena materijalna šteta nastupila po Budžet CG je oko 5.080.000,00 eura.

Uprava carina

Carinski organ dostavlja organu Uprave podatke o svakom prenošenju preko državne granice novca, čekova, hartija od vrijednosti na donosioca, plemenitih metala i dragog kamenja, čija je vrijednost ili iznos od 10.000 € ili više. S tim u vezi, Uprava je obaviještena o 477 prenosa gotovog novca iznad 10.000 € preko državne granice, kao i o svakom prenosu gotovog novca gdje postoje razlozi za sumnju da se radi o pranju novca i finansiranju terorizma. U skladu sa navedenim, Uprava carina je dostavila Upravi 7 izvještaja o prenosu gotovog novca preko granice, koji upućuju na sumnju u pranje novca, na osnovu kojih je otvoreno 7 novih predmeta.

Poreska Uprava

U 2017. godini Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma uputila je Poreskoj upravi, 15 inicijalnih obavještenja/inicijativa, radi provjera iz njihove nadležnosti. Na osnovu dostavljenih odgovora od Poreske uprave utvrđeno je sledeće:

- donijeto je šest rješenja o zabrani raspolaganja sredstvima na poslovnim računima;

- utvrđen je porez na promet nepokretnosti u iznosu od 29.527,32€ ;

- utvrđene obaveze po osnovu zarada, poreza i doprinosa na zarade u ukupnom iznosu od 8.833,20€.

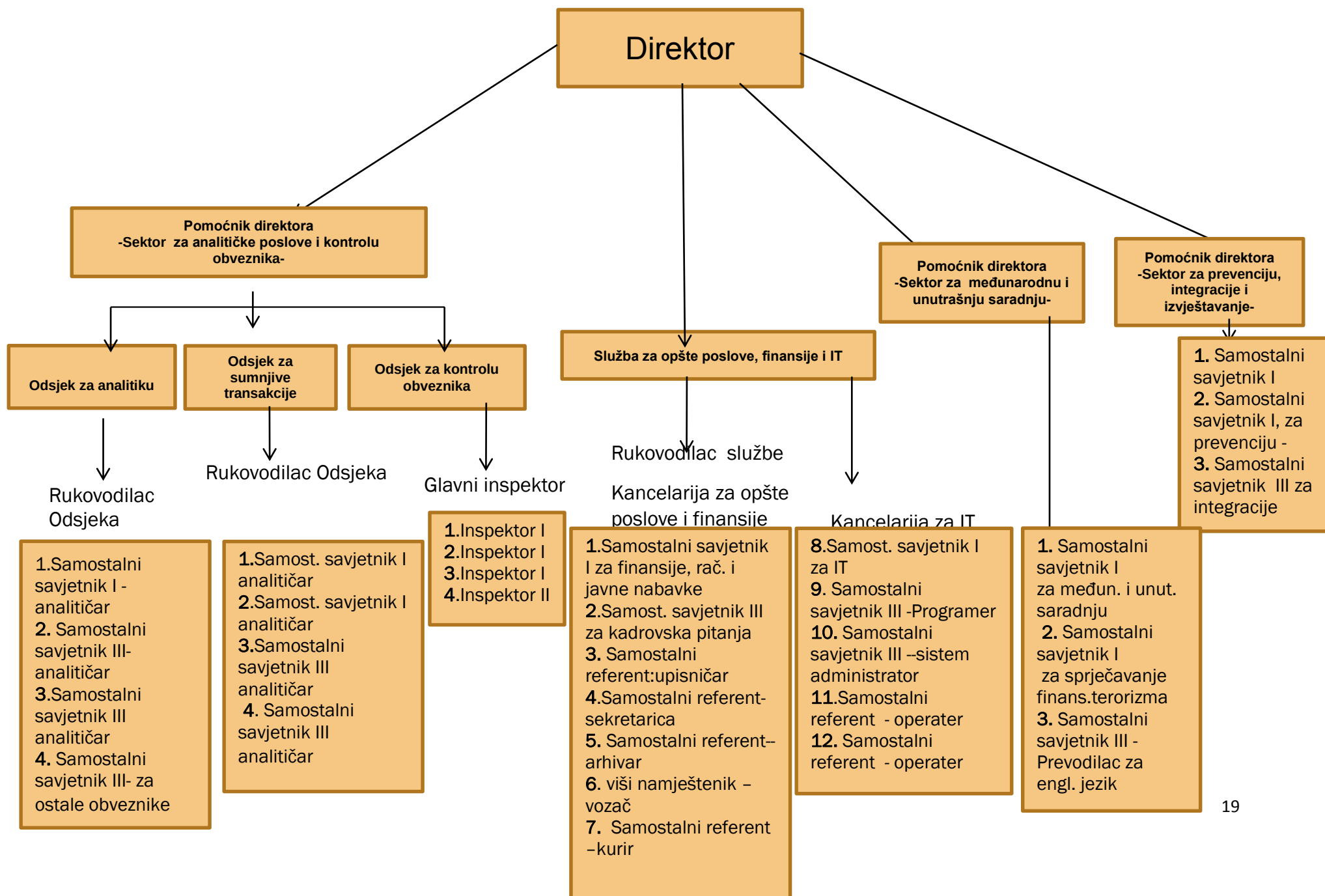
Takođe, prema podacima dobijenih od Poreske uprave za preostale inicijative obavješteni smo da je u toku postupak inspeksijskog nadzora kod subjekata nadzora.

Centralna banka Crne Gore

Ukoliko Uprava na osnovu izvještaja dobijenih od obveznika posumnja da neka poslovna banka nije postupila u skladu sa Zakonom o SPNFT i nije prijavila sumnjivu transakciju, može uputiti zahtjev za ciljnu kontrolu poslovne banke Centralnoj banci Crne Gore kao nadzornom organu za rad poslovnih banaka. S tim u vezi, u 2017. godini Centralna banka Crne Gore je u skladu sa zakonom izvršila 3 ciljne kontrole poslovnih banaka i o rezultatima istih obavjestila Upravu. Vršeci nadzor i kontrolu kod jedne banke, Centralna banka je utvrdila nepravilnosti u radu prilikom prijave sumnjivih transakcija i shodno

navedenom protiv iste će podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka Sudu za prekršaje u Podgorici, u zakonom propisanom roku.

4. UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA USP NFT

U Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma sistematizovano je ukupno 38 radnih mjesta. Na dan 31.12.2017. godine popunjeno je 31 radno mjesto, od kojih je na redovnom radu tokom 2017. godine bilo svega 26 službenika, s obzirom da je značajan broj službenika, raspoređen na poslovima iz osnovne djelatnosti, bio na trudničko-porodiljskom odsustvu. Takođe, od ukupnog broja trenutno zaposlenih, 8 službenika Uprave vrše poslove koji se odnose na analizu i obradu podataka dostavljenih od obveznika, formiranje predmeta u vezi sa transakcijama i licima za koja se utvrdi osnov sumnje da se radi o pranju novca i finansiranja terorizma, otvaranje predmeta po zahtjevima nadležnih državnih organa, kao i stranih finansijsko obavještajnih službi.

Osipanje stručnog kadra iz ovog organa, odnosno prelazak službenika u sektore sa znatno većim zaradama, nastavljeno je i u 2017. godini. S tim u vezi, značajno je napomenuti da je ovaj organ u poslednjih nekoliko godina napustilo u prosjeku po 3 službenika godišnje, što predstavlja značajan broj ako se ima u vidu da su to uglavnom kadrovi koji su bili raspoređeni na poslovima iz osnovne djelatnosti, a osnovni razlog odlaska iz ovog organa bile su upravo niske zarade.

Na osnovu analize postojećih kadrovskih kapaciteta, sačinjen je Kadrovski plan Uprave za 2018. godinu, kojim su utvrđene potrebe za zapošljavanjem tokom 2018. godine. Nakon dobijanja saglasnosti od strane Ministarstva finansija, isti je dostavljen Upravi za kadrove.

5. SEKTOR ZA ANALITIČKE POSLOVE I KONTROLU OBVEZNIKA

5.1. ANALITIČKO-OBAVJEŠTAJNI RAD UPRAVE: ODSJEK ZA ANALITIKU I ODSJEK ZA SUMNJIVE TRANSAKCIJE

Uprava obavlja osnovne poslove finansijsko-obavještajne službe kroz Odsjek za analitiku i Odsjek za sumnjive transakcije unutar Sektora za analitičke poslove i kontrolu obveznika koji se bave obradom i analizom sumnjivih transakcija primljenih od banaka i drugih obveznika, te prosljeđivanjem pozitivnih rezultata obrada drugim nadležnim državnim organima na dalje postupanje u cilju sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

U Upravi je u toku 2017. godine ukupno otvoreno 305 predmeta, otvorenih na osnovu: prijavljenih sumnjivih transakcija, na inicijativu drugih državnih organa, na osnovu analize Odsjeka za analitiku i na osnovu zahtjeva dobijenih od stranih finansijsko obavještajnih službi.

U tabeli br 1. prikazan je ukupan broj otvorenih predmeta po inicijativama.

Tabela 1. Ukupan broj otvorenih predmeta u 2017. godini

OBVEZNICI/ DRŽAVNI ORGANI/ FINANSIJSKO OBAVJEŠTAJNE SLUŽBE	OTVORENI PREDMETI
• OBVEZNICI -UKUPNO	186(60,98%)
BANKE	174
TRŽIŠTE KAPITALA	-
PRUŽAOCI FINANSIJSKIH ULUGA (MONTENEGROTRASFERS) PROFESIONALNE DJELATNOSTI: ADVOKATI, NOTARI I DR.	12
• DRŽAVNI ORGANI- UKUPNO	47.....(15,40%)
SPECIJALNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO	3
UPRAVA POLICIJE	25
AGENCIJA ZA NACIONALNU BEZBJEDNOST	10
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA	1
UPRAVA CARINA	7
VIŠE TUŽILAŠTVO	1
• DRUGI (USPNFT, ANONIMNE PRIJAVE ITD.)- UKUPNO	13.....(4,26%)
USPNFT(ANALITIKA)	12
ANONIMNE PRIJAVE	1
• FINANSIJSKO OBAVJEŠTAJNE SLUŽBE -UKUPNO	59.....(19,34%)
INICIJATIVA FOS-A	59

UKUPNO	305.....(99,98%)
---------------	-------------------------

Kako je navedeno u tabeli br. 1 najviše predmeta u 2017. godini otvoreno je na osnovu prijema sumnjivih transakcija od strane obveznika - 186 (60,98%), zatim na osnovu zahtjeva ili informacija dobijenih od stranih finansijsko obavještajnih službi - 59 (19,34%), na zahtjev državnih organa ukupno je otvoreno - 47 novih predmeta (15,40%), a na osnovu obrade gotovinskih transakcija - 12 novih predmeta.

U poređenju sa 2016. godinom, kada je otvoreno 350 novih predmeta, u 2017. godini evidentan je pad od 45 novootvorenih predmeta. Ovaj pad otvorenih predmeta u 2017. godini se odnosi na manji broj zahtjeva za analizu lica i transakcija za koje se sumnja na pranje novca i finansiranje terorizma dostavljenih Upravi od strane državnih organa.

U narednom tekstu će biti detaljno obrazložene aktivnosti nakon otvaranja predmeta, po kategorijama na osnovu kojih se otvaraju, njihova obrada i upućivanje nadležnim državnim organima radi preduzimanja mjera iz njihove nadležnosti.

5.1.1. Inicijative za otvaranje predmeta na osnovu prijema sumnjivih i gotovinskih transakcija

1. Prijem sumnjivih transakcija: Banke i drugi obveznici iz člana 4. Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (ZSPNFT) dužni su da transakciju za koju znaju ili sumnjaju da je povezana sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma bez odlaganja, po mogućnosti prije izvršenja transakcije, obavijeste Upravu i u obavještenju navedu razloge za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorizma (čl. 41 st. 2 i 3 -ZSPNFT), a u skladu sa Pravilnikom o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija.

Tokom 2017. godine Upravi je ukupno dostavljen 251 izvještaj od obveznika, što predstavlja povećanje od 9,13 % u odnosu na 2016. godinu.

U tabeli br. 2 prikazan je ukupan broj prijavljenih sumnjivih transakcija u 2016. i 2017. godini po obveznicima.

Tabela 2. Izvještaji o sumnjivim transakcijama za 2016. i 2017. godinu

	<u>2016.</u>	<u>2017.</u>
<u>UKUPAN BROJ IZVJEŠTAJA OD OBVEZNIKA</u>	<u>230</u>	<u>251</u>
Podjela po obveznicima koji su dostavili izvještaje Upravi -		
Poslovne banke	206	229
Montenegro transfers (Western Union)	17	14
Uprava carina	5	7
Osiguravajuća društva	1	-
Notari	1	-
Ostali obveznici / Privredna društva	-	1

Upoređujući 2016. sa 2017. godinom, tokom 2017. godine kod najznačajnijih obveznika - poslovnih banaka, primjetan je blagi porast od 11,16 % dostavljenih izvještaja o sumnjivim transakcijama/poslovanjima/klijentima, što prizilazi iz rezultata aktivnije komunikacije i saradnje Uprave sa ovlašćenim licima kod poslovnih banaka.

Kod ostalih prikazanih obveznika kod kojih je na ukupnom nivou po prikazanim godinama (2016. i 2017.), značajno manje prijavljenih izvještaja u odnosu na poslovne banke, trend rasta odnosno smanjenja prijavljenih izvještaja nije značajno uticao na ukupan broj dostavljenih izvještaja Upravi. U 2016. godini udio dostavljenih izvještaja od strane poslovnih banaka je 89,57 %, dok je od ostalih obveznika 10,43 %, a u 2017. godini udio dostavljenih izvještaja od strane poslovnih banaka je 91,23 %, dok je od ostalih obveznika 8,77 %.

Tokom 2017. godine Upravi je ukupno dostavljen 251 izvještaj od obveznika, što predstavlja neznatno povećanje od 9,13 % u odnosu na 2016. godinu, kada je dostavljeno 230 izvještaja od obveznika.

U tabeli br. 3 prikazan je broj otvorenih predmeta na osnovu prijavljenih sumnjivih transakcija u 2016. i 2017. godini, po dostavljenim izvještajima od strane obveznika.

Tabela 3. Broj otvorenih predmeta na osnovu prijavljenih sumnjivih transakcija

	2016.	2017.
Ukupan broj izvještaja od obveznika	230	251
Ukupan broj otvorenih predmeta po dostavljenim izvještajima	183	186

Od ukupno 251 dostavljenog izvještaja o sumnjivim transakcijama, klijentima i poslovanjima u toku 2017. godine, Uprava je otvorila 186 predmeta.

Preostalih 65 izvještaja, dostavljenih od obveznika, nijesu tretirani kao novo-otvoreni predmeti, jer je na osnovu sledećih razloga, procijenjeno da nema elemenata za otvaranje novog predmeta:

- dva izvještaja tj. prijave o sumnjivim transakcijama dostavljene Upravi od strane iste poslovne banke u roku od nekoliko dana, odnose se na isto lice. U navedenoj situaciji Uprava je otvorila jedan predmet.

- u 27 slučajeva tj. dostavljenih izvještaja o sumnjivim transakcijama (STR), Uprava je konstatovala da su lica na koja se odnose izvještaji u proteklom periodu, već bili predmet obrade u Upravi.

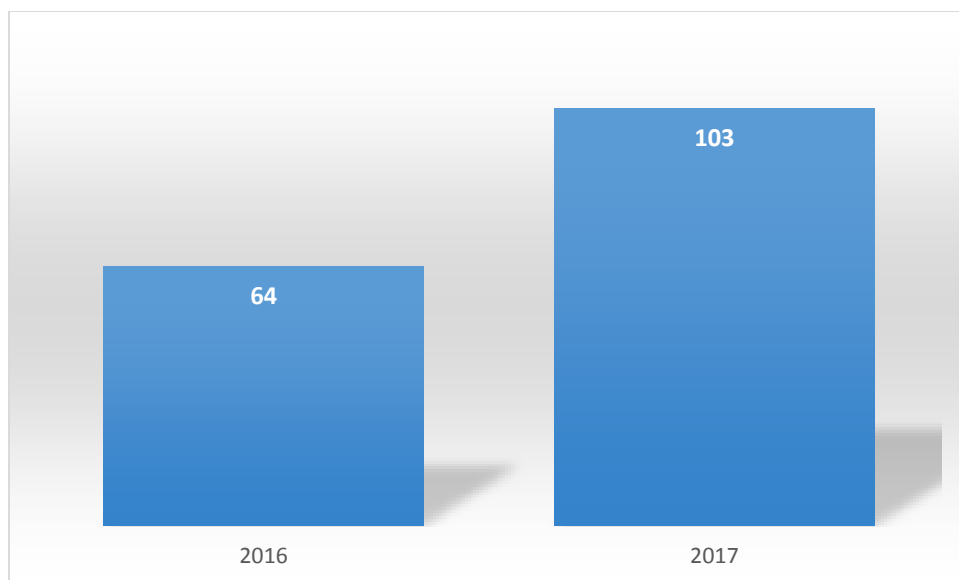
- kod preostalih 36 izvještaja o STR, od strane obveznika u izvještajima nije obrazložen dovoljan osnov sumnje u izvršenje krivičnog djela pranja novca ili finansiranja terorizma.

Takođe, Uprava je 10 izvještaja dostavljenih od strane obveznika, nakon analize istih procijenila i proslijedila Odsjeku za kontrolu obveznika, u cilju vršenja neposrednog nadzora nad subjektima koji su prijavljeni u izvještajima, a u skladu sa Zakonom o inspeksijskom nadzoru.

Izvještaji koji su proslijeđeni Odsjeku za kontrolu obveznika, tretirani su u tom Odsjeku u realizovanim kontrolama, što će biti prikazano kod statističkih podataka Odsjeka za kontrolu obveznika.

U tabeli 4. prikazan je broj upućenih inicijativa (obrađenih predmeta) Specijalnom državnom tužilaštvu i drugim državnim organima na osnovu prijema sumnjivih transakcija. U 2017. godini upućene su 103 informacije nadležnim državnim organima po osnovu prijavljenih sumnjivih transakcija, što predstavlja rast od 60% u odnosu na prethodnu 2016. godinu kada su upućene 64 informacije.

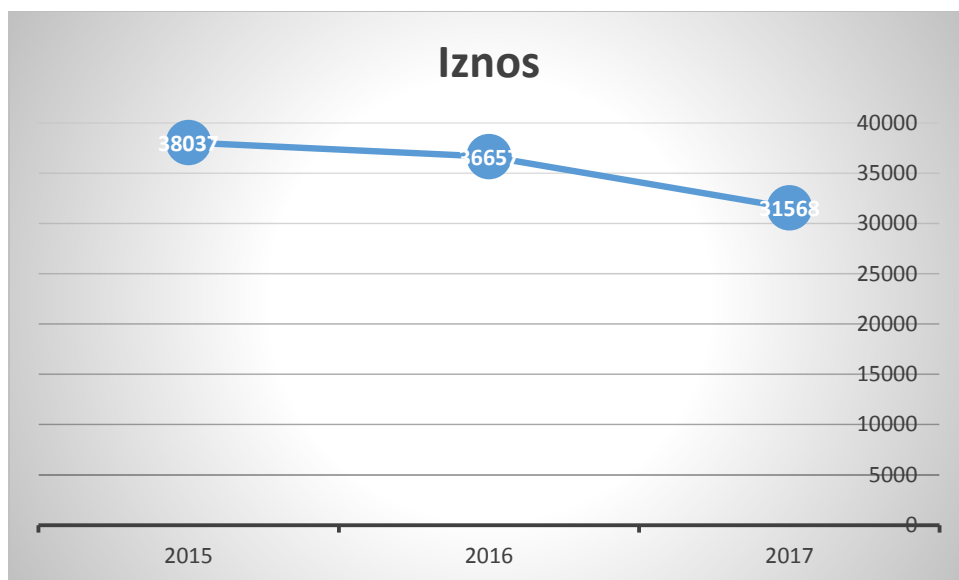
Tabela 4. Broj upućenih inicijativa/informacija državnim organima o otvorenim predmetima na osnovu izvještaja o sumnjivim i gotovinskim transakcijama

2. Prijem i obrada gotovinskih transakcija – otvaranje predmeta na osnovu gotovinskih transakcija: Odsjek za analitiku svakodnevno od obveznika prima Izvještaje o gotovinskim transakcijama većim od 15.000 € bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana izvršene transakcije. Navedene transakcije se svakodnevno analiziraju, a na osnovu dostavljenih opisa transakcija i u direktnoj komunikaciji sa obveznicima, dobijaju se jasniji podaci o porijeklu sredstava u navedenim dostavljenim transakcijama. Ukoliko se na osnovu analize redovnih izvještaja procijeni da za neke od transakcija ne postoji podatak o porijeklu sredstava, u Odsjeku za analitiku se može inicirati otvaranje predmeta za lica za koja postoji sumnja da su izvršila pranje novca ili finansiranje terorizma.

U 2017. godini Uprava je od obveznika ukupno primila 31.568 gotovinskih transakcija iznad 15.000 € od poslovnih banaka u Crnoj Gori, što predstavlja pad u odnosu na prethodne dvije godine (2015. i 2016. godinu). U odnosu na 2015. godinu evidentan je pad od 3.62% u 2016. godini, dok je u 2017. godini evidentan pad od 17% gotovinskih transakcija.

U dijagramu br. 1 prikazan je ukupan broj gotovinskih transakcija u 2017. godini, kao i njihovo poređenje po broju gotovinskih transakcija u odnosu na prethodne dvije godine.

U toku 2017. godine u Odsjeku za analitiku je inicirano 12 novih predmeta, od kojih su analitički obrađeni predmeti upućeni nadležnim državnim organima na dalje postupanje.

Odsjek za analitiku je u toku 2017. godine kroz intezivnu saradnju sa obveznicima (u prvom redu poslovnim bankama), kao i insistiranju na dostavljanju relevantnih podataka u vezi sa porijeklom sredstava gotovinskih transakcija, imao manji broj predmeta iniciranih iz baze gotovinskih transakcija, ali se povećao broj prijavljenih sumnjivih transakcija od strane obveznika.

3. Nadležni državni organi na osnovu pisane i obrazložene inicijative na sumnju za pranje novca i finansiranje terorizma, mogu da zatraže od Uprave analizu lica ili transakcija za koje sumnjaju na krivično djelo pranje novca i finansiranje terorizma. Kad Uprava primi ovakve zahtjeve, u skladu sa procedurom za otvaranje predmeta, pristupa prikupljanju podataka u vezi sa licima i transakcijama iz zahtjeva. Neophodne podatke prikuplja iz svoje baze podataka (sumnjivih i gotovinskih transakcija), od svojih obveznika, ukoliko je potrebno od drugih državnih organa i od stranih finansijsko obavještajnih službi. Nakon sveobuhvatne analize dobijenih podataka, upućuje državnim organima informacije i podatke u vezi sa analizom lica i transakcija iz navedenih predmeta.

U Tabeli br. 5 prikazan je broj primljenih zahtjeva (inicijativa državnih organa), broj odgovora/informacija dostavljenih državnim organima i broj dopunskih odgovora dostavljenih od strane Uprave.

Tabela 5. Saradnja sa državnim organima u 2017. godini

• DRŽAVNI ORGANI	Ovoreni predmeti na inicijativu državnih organa	Upućeni odgovori državnim organima (odgovori + dopunske informacije)
SPECIJALNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO	3	91
UPRAVA POLICIJE	25	15
AGENCIJA ZA NACIONALNU BEZBJEDNOST	10	18
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA	1	1
UPRAVA CARINA	7	2
VIŠE TUŽILAŠTVO	1	7
UKUPNO	47	134

4. Inicijativu za otvaranje predmeta (analiza lica i transakcija), preko Sektora za unutrašnju i međunarodnu saradnju mogu inicirati i strane finansijsko obavještajne službe. Nakon prijema zahtjeva, u skladu sa procedurom pristupa se prikupljanju neophodnih podataka, a zatim i analizi istih od strane Odsjeka za analitiku i Odsjeku za sumnjive transakcije. Ukoliko se na osnovu dobijenih podataka od stranih FOS-ova procijeni da su neka lica ili transakcije povezani sa licima iz baze podataka Uprave, te da za ista postoji sumnja na pranje novca i finansiranje terorizma, u Upravi se mogu inicirati novi predmeti gdje je neophodno dodatno analizirati lica i transakcije i povezati sa postojećim podacima iz baze Uprave.

5.1.2. Obrada predmeta

Analitička obrada transakcija i lica (otvaranje predmeta) započinje nakon prethodno opisanih inicijativa. Analitička obrada podrazumijeva analizu dobijene poslovne dokumentacije od strane obveznika (banaka i dr.), podataka dobijenih od strane državnih organa, kao i analizu podataka i informacija dobijenih od stranih finansijsko obavještajnih službi. Kada Uprava na osnovu analize pomenutih dobijenih podataka i

informacija ocijeni da u vezi sa transakcijom ili licem postoje razlozi za sumnju na pranje novca i finansiranje terorizma u zemlji ili inostranstvu, o tome u pisanom obliku sa svom potrebnom dokumentacijom, obavještava nadležne državne organe ili druge finansijsko obavještajne službe.

U Tabeli 6. prikazana je analiza dostavljenih obavještenja, odgovora na zahtjeve i dopune informacija iz prethodno izvršenih analiza u 2017. godini koje je Uprava dostavila drugim državnim organima u Crnoj Gori, kao i saradnja i razmjena podataka sa stranim finansijsko obavještajnim službama. S tim u vezi, ukupno je dostavljeno 394 obavještenja/informacija drugim državnim organima i to:

- Specijalnom državnom tužilaštvu - 143
- ANB-u - 40
- Upravi policije - 29
- Poreskoj upravi - 4
- Upravi carina - 2
- MVP - 1
- Višem tužilaštvu – 8
- Upravi za inspekcijske poslove - 1
- Stranim finansijsko obavještajnim službama - 166

Tabela 6. Razmjena podataka sa drugim državnim organima i stranim FOS-ovima u 2017. godini (dostavljene informacije od strane Uprave)

	Inicijativa Odsjeka za analitiku i Odsjeka za sumnjive transakcije	Odgovori na zahtjeve državnih organa	Dopuna inicijativa i odgovora	Ukupno
Specijalno državno tužilaštvo	52	13	78	143

ANB	22	9	9	40
Uprava policije	14	8	7	29
Poreska uprava	4		-	4
Uprava carina	-	2	-	2
Ministarstvo vanjskih poslova	-	1	-	1
Uprava za inspeksijske poslove	1	-	-	1
Više tužilaštvo	1	1	6	8
Finansijsko obavještajne službe	122	39	5	166
Ukupno	216	73	105	394

Kao rezultat aktivnosti Uprave, a na osnovu dostavljenih informacija od Vrhovnog državnog tužilaštva, za krivično djelo pranje novca iz člana 268 Krivičnog zakonika Crne Gore, u Specijalnom državnom tužilaštvu vodi se postupak u pet predmeta protiv 24 lica, dok je u još jednom predmetu za isto krivično djelo pokrenuta finansijska istraga protiv dva lica, a izviđaj je pokrenut protiv jednog lica u jednom predmetu.

Takođe, od Vrhovnog suda Upravi je dostavljena informacija da je pred nadležnim sudovima bio u radu jedan predmet za krivično djelo pranje novca iz člana 268 Krivičnog zakonika Crne Gore, i da je krivični postupak povodom ovog predmeta u toku.

5.1.3. Privremena obustava transakcija

Nakon što banka prijavi sumnjivu transakciju prije njenog izvršenja, Uprava može pisanim zahtjevom naložiti obvezniku odnosno poslovnoj banci (čl 61 ZSPNFT) da privremeno na 72 sata obustavi realizaciju tj. izvršenje sumnjive transakcije, ukoliko je potrebno preduzeti hitne radnje da bi se provjerili podaci o sumnjivoj transakciji ili licu ili ako Uprava ocijeni da postoje razlozi za sumnju da je transakcija ili lice povezano sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma. Uprava će odmah bez odlaganja o istom obavijestiti nadležno državno tužilaštvo (Specijalno državno tužilaštvo).

Tokom 2017. godine, Uprava je izdala 19 naloga bankama za privremeno obustavljene transakcije i tom prilikom je blokirano 5.522.495,00 € i 3.425.783,00 \$.

U tabeli 7. prikazan je broj izdatih zahtjeva za privremeno obustavljene transakcije, broj računa u transakcijama, kao i ukupan iznos blokiranih novčanih sredstava u transakcijama.

Tabela 7. Privremeno obustavljene transakcije –blokade u 2017. godini

NAREDBE O PRIVREMENOM OBUSTAVLJANJU TRANSAKCIJE	2017
BROJ IZDATIH NALOGA BANKAMA	19
BROJ FIZIČKIH/ PRAVNIH OSOBA U NALOZIMA	14
VRIJEDNOST BLOKIRANIH TRANSAKCIJA U EURIMA I DOLARIMA	5.522.495,00 € 3.425.783,00 \$

5.1.4. Praćenje finansijskog poslovanja klijenta u kontinuitetu

U toku analitičke obrade Uprava može naložiti obvezniku-poslovnoj banci da kontinuirano prati finansijsko poslovanje klijenta u vezi sa kojim postoje razlozi za sumnju na pranje novca i finansiranje terorizma. Obveznik tj. poslovna banka je dužna redovno izvještavati Upravu o svim transakcijama ili poslovima klijenta koji je obuhvaćen zahtjevom za kontinuirano praćenje. Sprovođenje navedenih mjera može trajati najviše tri mjeseca, a u opravdanim slučajevima trajanje mjera se može produžiti za još tri mjeseca.

U toku 2017. godine Uprava je uputila 39 zahtjeva za kontinuirano praćenje lica za koje postoji osnov sumnje na pranje novca i finansiranje terorizma. Poslovne banke su po osnovu ovog zahtjeva kontinuirano pratile sve poslovne račune lica koja su obuhvaćena kontinuiranim praćenjem i redovno dostavljale podatke, informacije i dokumentaciju Upravi. Na ovaj način Uprava dobija veoma korisne podatke o daljem kretanju novca na računima klijenta, podatke o namjeri korištenja sredstava na računima kao i sve druge korisne podatke u vezi sa licem i transakcijom. U nekim slučajevima na osnovu kontinuiranog praćenja, a u skladu sa indikatorima za prepoznavanje sumnjivih lica i transakcija, Uprava može pisanim zahtjevom naložiti privremenu obustavu transakcije.

5.1.5. Ciljne kontrole upućene Centralnoj banci Crne Gore

Uprava u okviru svojih nadležnosti može uputiti zahtjev za ciljnu kontrolu obveznika-poslovne banke, Centralnoj banci Crne Gore kao nadzornom organu za rad poslovnih banaka. Na ovaj korak Uprava se odlučuje kada na osnovu analize izvještaja dobijenih od obveznika posumnja da neka poslovna banka nije postupila u skladu sa Zakonom o SPNFT i nije prijavila sumnjivu transakciju. Analiza izvještaja podrazumijeva sve podatke koje Uprava dobija od obveznika (izvještaje o sumnjivim i gotovinskim transakcijama), kao i podatke iz drugih izvora: razmjena podataka sa stranim finansijsko obavještajnim službama, razmjena podataka sa drugim državnim organima, analiza izvještaja od drugih obveznika (koji nijesu poslovne banke) i svi drugi relevantni izvori na osnovu kojih se može utvrditi da neka poslovna banka nije postupila u skladu sa Zakonom i prijavila sumnjivu transakciju.

U toku 2017. godine Uprava je uputila 3 zahtjeva za ciljnu kontrolu poslovnih banaka Centralnoj banci, sa detaljnom analizom konkretnih slučajeva. S tim u vezi, u 2017. godini Centralna banka Crne Gore je postupila po zahtjevima Uprave i o rezultatima ciljnih kontrola obavjestil Upravu. Vršeci nadzor i kontrolu kod jedne banke, Centralna banka je utvrdila nepravilnosti u radu prilikom prijave sumnjivih transakcija i shodno navedenom

protiv iste će podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka Sudu za prekršaje u Podgorici, u zakonom propisanom roku.

U tabeli 8. Prikazan je broj zahtjeva za ciljnu kontrolu upućenih Centralnoj banci. Centralna banka je u skladu sa zakonom izvršila kontrolu poslovnih banaka i o tome obavjestila Upravu.

Tabela 8. Centralna banka - ciljne kontrole u 2017. godini

CENTRALNA BANKA - CILJNE KONTROLE	2017
BROJ ZAHTJEVA ZA CILJNU KONTROLU	3
BROJ BANAKA KOJE SU PREDMET CILJNE KONTROLE	3

5.1.6. Evidencije koje vodi carinski organ koje su predmet analize u Odsjeku za analitiku

Carinski organ vodi evidenciju o svakom prenošenju preko državne granice novca, čekova, hartija od vrijednosti na donosioca, plemenitih metala i dragog kamenja, čija je vrijednost ili iznos od 10.000 eura ili više. S tim u vezi, Uprava je obaviještena o 477 prenosa gotovog novca iznad 10.000 eura preko državne granice, kao i o svakom prenosu gotovog novca gdje postoje razlozi za sumnju da se radi o pranju novca i finansiranju terorizma. U skladu sa navedenim, Uprava carina je dostavila Upravi 7 izvještaja o prenosu gotovog novca preko granice, koji upućuju na sumnju u pranje novca, na osnovu kojih je otvoreno 7 novih predmeta.

5.1.7. Zahtjevi za dostavu podataka upućeni obveznicima i drugim državnim organima

Proces analitičke obrade u Odsjeku za analitiku i Odsjeku za sumnjive transakcije prikupljanjem podataka neophodan je za analizu transakcija i lica. S tim u vezi, Uprava se

obraća zahtjevom za dostavu podataka upućenih prema obveznicima i drugim državnim organima.

Tokom 2017. godine razmijenjeno je 353 zahtjeva sa obveznicima, odnosno 50 zahtjeva sa državnim organima.

U tabeli 9. prikazana je razmjena podataka sa obveznicima i državnim organima u cilju prikupljanja podataka neophodnih za analizu.

Tabela 9. Zahtjevi za dostavljanje podataka i informacija u 2017. godini

ZAHTJEVI ZA DOSTAVLJANJE PODATAKA	2017
1 . OBVEZNICI	
BANKE	302
POŠTA	13
MONTENEGROTRANFERS DOO	28
CDA	9
NOTARSKA KOMORA	1
OBVEZNICI UKUPNO	353
2. DRŽAVNI ORGANI	
UPRAVA ZA NEKRETNINE	9
PORESKA UPRAVA	8
MINISTARSTVO PRAVDE	10
UPRAVA POLICIJE	18
UPRAVA ZA JAVNE NABAVKE	1
UPRAVA CARINA	1
UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	1
UPRAVA ZA IGRE NA SREĆU	1
MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA	1
DRŽAVNI ORGANI UKUPNO	50

5.2. ODSJEK ZA KONTROLU OBVEZNIKA

Inspeksijski nadzor je oblik upravnog nadzora, koji sprovode inspektori, kao službenici sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, u skladu sa odredbama čl. od 94. do 98. Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma ("Sl. list Crne Gore", br.

33/14 od 04.08.2014), i odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru ("Sl. listu RCG", br. 39 od 30.06.2003, br. 76 od 18.11.2009, 57/11, 18/14, 11/15, br. 052/16 od 09.08.2016).

U Odsjeku za kontrolu obveznika od sistematizovanih radnih mjesta svih 5 su popunjeni i to: glavni inspektor i četiri inspektora.

Kontrola zakonskih obveznika zasnovana je na pristupu, koji se bazira na procjeni rizika, a na osnovu Smjernica koje je donijela EU (član 48. (10.) Direktive (EU) 2015/849), a odnose se na vršenje neposrednog nadzora.

Kao kriterijumi za ocjenu izloženosti riziku od pranja novca i finansiranju terorizma, korišćeni su rezultati Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma koja je usvojena na sjednici Vlade Crne Gore 17. decembra 2015. godine.

Osim Nacionalne procjene rizika, kriterijuma za ocjenu izloženosti riziku od pranja novca i finansiranju terorizma, korišćeni su podaci iz baza Uprave i pomoćnih baza podataka (notari), kao i iz drugih izvora kao što su: CRPS, baza podataka Uprave za nekretnine, baze podataka drugih institucija, baze podataka zakonskih obveznika, MUP i Uprava policije, Poreska uprave, Uprava carina, baze podataka stranih FOS, otvoreni izvori /internet, mediji, javno dostupne baze podataka (različiti izveštaji, koje objavljuju civilna društva, izveštaji međunarodnih organizacija (FATF, Moneyval, OECD, MMF...) javno dostupni podaci u medijima, izveštaji i istraživanja različitih komercijalnih organizacija, različiti statistički izveštaji i akademske objave.

Planiranje kontrole ima za cilj izbor obveznika na osnovu procjene rizika odnosno izdvajanju djelatnosti, a u okviru njih i konkretnih obveznika koji se na bazi dosadašnjih saznanja izdvajaju kao oni gdje se očekuje najveći efekat u postupku kontrole na osnovu sljedećih kriterija:

- djelatnost
- obim poslovanja
- ostvareni promet
- iznos transakcija
- datum osnivanja
- struktura klijenata
- lokacija

Predlog mjesečnog plana za vršenje kontrola priprema glavni inspektor, a inicijativu za kontrolu može naložiti direktor i pomoćnik direktora Uprave.

Pored navedenog inicijativu za vršenje kontrole može podnijeti drugi odsjek Uprave kao i drugi nadležni državni organ.

Rezultat rada Odsjeka za kontrolu se mjeri kroz direktne efekte i to kroz sledeće:

- broj izvršenih kontrola
- broj podnesenih zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka
- broj izdatih prekršajnih naloga
- iznos naplaćenih prekršajnih naloga
- broj podnijetih inicijativa drugim državnim organima (VDT, UPRAVI POLICIJE, PORESKOJ UPRAVI, ANB i dr.)

Pored direktnih efekata, rad Odsjeka za kontrolu obveznika se odražava i kroz indirektne efekte, ali koji su teže mjerljivi i kao takvi se ne mogu precizno kvantifikovati. Indirektni efekti su povećanje discipline obveznika u pridržavanju odnosno primjeni propisa za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

U skladu sa Zakonom o SPNFT (čl. 4 st. 2 tač. 15, 16, 17 i čl. 94 st. 1 tač. 9) inspektori vrše kontrolu sledećih obveznika:

- humanitarne, nevladine, vjerske i druge neprofitne organizacije;
- sportske organizacije;
- druga privredna društva, pravna lica, preduzetnici i fizička lica koja obavljaju djelatnost, odnosno poslove:
- prodaje i kupovine potraživanja;
- faktoringa i forfetinga;
- revizije, ovlašćenog revizora, računovodstva i pružanja usluga poreskog savjetovanja;
- pružanja usluga pri osnivanju pravnih lica i drugih privrednih društava, kao i poslovnih ili fiducijarnih usluga;
- upravljanja imovinom za treća lica;
- izdavanja platnih i kreditnih kartica i poslovanje tim karticama;
- finansijskog lizinga;
- investiranja, prometa i posredovanja u prometu nekretnina;
- izvođenja građevinskih radova;
- razrade građevinskih projekata;
- prometa motornih vozila;

- prometa plovnih i vazduhoplovnih objekata;
- čuvanja u sefovima;
- izdavanja garancija i drugih jemstava;
- kreditiranja i kreditnog posredovanja;
- davanje zajmova i posredovanja prilikom ugovaranja poslova davanja zajmova;
- marketinških i konsultantskih aktivnosti u vezi sa poslovanjem i ostalim upravljanjem;
- pružanja ugostiteljskih i turističkih usluga;
- otkupa i prometa sekundarnih sirovina;
- mrežne prodaje;
- organizovanja i sprovođenja licitacija, prometa umjetničkih predmeta, plemenitih metala i dragog kamenja i proizvoda od plemenitih metala i dragog kamenja, kao i prometa drugih roba, ako se plaćanje vrši u gotovom novcu u iznosu od najmanje 7.500 eura, u jednoj ili više međusobno povezanih transakcija.

U 2017. godini od strane inspektora Odsjeka za kontrolu izvršeno je **110.** kontrola

Struktura kontrolisanih subjekata po djelatnostima	2017.
Promet nekretninama	18
Građevinske firme	38
Turističke agencije	1
NVO	1
Hoteli i sličan smještaj	13
Inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje	4
Iznajmljivanje vlastitih ili iznajmljenih nekretnina i upravljanje njima	4
Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	15
Razrada građevinskih projekata	5
Iznajmljivanje i lizing automobila i lakih motornih vozila	1
Trgovina automobilima i lakim motornim vozilima	/
Otkup i promet sekundarnih sirovina	/

Ostale nepomenute finansijske usluge, osim osiguranja i penzijskih fondova	5
Trgovina na veliko metalima i metalnim rudama	/
Računovodstveni, knjigovodstveni i revizorski poslovi i poresko savjetovanje	1
Ostale djelatnosti	4
UKUPNO	110

Prilikom kontrole inspektori su utvrdili nepravilnosti u primjeni Zakona o SPNFT kod 36 pravnih lica, koja se uglavnom odnose na:

- čl. 99 st. 1 tač. 60 u vezi sa čl. 41 - Kad obveznik organu uprave, u propisanom roku, ne dostavi izvještaj koji sadrži tačne i potpune podatke iz čl. 79 tač. 1 do 4 i tač. 8 do 11 Zakona o SPNFT o svakoj transakciji koja se izvršava u gotovom novcu u iznosu od najmanje 15.000 eura bez odlaganja;
- čl. 99 st. 1 tač. 1 u vezi sa čl. 7 - Kad obveznik u zakonom propisanom roku ne izradi analizu rizika kojom utvrđuje procjenu rizičnosti pojedinog klijenta, grupe klijenata, države ili geografskog područja, poslovnog odnosa, transakcije ili proizvoda u vezi mogućnosti zloupotrebe u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma i da je redovno ažurira i čuva u skladu sa zakonom;
- čl. 99 st. 1 tač. 72 u vezi sa čl. 78 - Kad obveznik ne vodi propisanu evidenciju;
- čl. 100 st. 1 tač. 16 u vezi sa čl. 43 i 46 - Obveznici su dužni da, u roku od 60 dana od dana osnivanja, odrede ovlašćeno lice i njegovog zamjenika za poslove otkrivanja i spriječavanja pranja novca i finansiranja terorizma i u skladu sa članom 46 Zakona o SPNFT obavijeste organ uprave.

Inspektori su uručili 52 prekršajna naloga (26 izdatih prekršajnih naloga pravnim licima i 26 izdatih prekršajnih naloga fizičkim licima) kontrolisanim pravnim licima, u iznosu od 93.400,00 eura, pri čemu je naplaćeno 30 prekršajnih naloga u iznosu od 39.453,98 eura, dok je kod 10 prekršajnih naloga zatraženo sudsko odlučivanje, te su nadležni Sudovi za prekršaje donijeli odluke u 3 predmeta i izrekli novčanu kaznu u ukupnom iznosu od 8.650,00 eura, a kod 12 prekršajnih naloga dostavljena je Naredba o izvršenju prinudne naplate novčane kazne i po tom osnovu nije bilo dodatnih uplata.

Struktura kontrolisanih subjekata po djelatnostima kojima su izdati prekršajni nalozi:	2017.
Promet nekretninama	7

Građevinske firme	8
Turističke agencije	1
Hoteli i sličan smještaj	2
Inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje	1
Iznajmljivanje vlastitih ili iznajmljenih nekretnina i upravljanje njima	1
Konsultantske aktivnosti u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	2
Iznajmljivanje i lizing automobila i lakih motornih vozila	1
Ostale nepomenute finansijske usluge, osim osiguranja i penzijskih fondova	2
Ostale djelatnosti	1
UKUPNO	26

Takodje, Odsjek za kontrolu obveznika je Specijalnom državnom tužilaštvu proslijedio 12 obavještenja o sumnjivom poslovanju obveznika, dok je Poreskoj Upravi proslijeđeno 11 obavještenja o sumnji na utaju poreza.

U narednim tabelama je objašnjenja struktura kontrolisanih subjekata po djelatnostima kojima su podnijeta obavještenja o sumnjivom poslovanju Specijalnom državnom tužilaštvu, odnosno Poreskoj upravi o sumnji na utaju poreza.

Struktura kontrolisanih subjekata po djelatnostima kojima su podnijete prekršajne prijave:	2017.
Građevinske firme	7
Razrada građevinskih projekata	2
Ostale djelatnosti	1
UKUPNO	10

Struktura kontrolisanih subjekata po djelatnostima kojima su podnijeta obavještenja o sumnjivom poslovanju Specijalnom državnom tužilaštvu:	2017.
--	--------------

Promet nekretninama	1
Građevinske firme	6
Razrada građevinskih projekata	3
Ostale nepomenute finansijske usluge, osim osiguranja i penzijskih fondova	1
Ostale djelatnosti	1
UKUPNO	12

Struktura kontrolisanih subjekata po djelatnostima kojima su podnijeta obavještenja Poreskoj upravi o sumnji na utaju poreza:	2017.
Građevinske firme	7
Razrada građevinskih projekata	2
Hoteli i sličan smještaj	1
Ostale djelatnosti	1
UKUPNO	11

6. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU I UNUTRAŠNJU SARADNJU

6.1. Međunarodna saradnja

Preko Sektora za međunarodnu i unutrašnju saradnju Uprava ostvaruje značajnu saradnju sa stranim finansijsko obavještajnim službama, relevantnim međunarodnim organizacijama i tijelima.

6.1.1. Aktivnosti po osnovu članstva u međunarodnim tijelima i organizacijama

- ***Savjet Evrope - MONEYVAL***

Uprava je tokom 2017. godine, u saradnji sa drugim nadležnim državnim organima, aktivno radila na preduzimanju mjera u cilju uklanjanja ključnih nedostataka utvrđenih u Izvještaju MONEYVAL-a o četvrtom krugu evaluacije sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma (SPN/FT) u Crnoj Gori.

Uprava je koordinisala i učestvovala u izradi dva izvještaja o usklađenosti sistema SPN/FT u Crnoj Gori, koje je, u skladu sa procedurama Komiteta Savjeta Evrope za evaluaciju primjene mjera sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma - MONEYVAL, dostavila Komitetu u predviđenim rokovima.

Na plenarnim zasijedanjima MONEYVAL-a održanim tokom 2017. godine, crnogorska delegacija je, na čelu sa Upravom, prezentovala aktivnosti i radnje preduzete od strane nadležnih institucija i organa u cilju uklanjanja utvrđenih nedostataka, podatke o ostvarenim rezultatima i napretku, kao i planirane rokove u kojima će se usvojiti neophodni propisi i implementirati odgovarajuće mjere.

Predstavnici Sekretarijata MONEYVAL-a naveli su da su napori Crne Gore i aktivnosti preduzete u cilju jačanja sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma prepoznati, pri čemu su i izrazili zadovoljstvo ostvarenim napretkom.

Takođe, Uprava je tokom 2017. godine učestvovala na 53. (30. maj - 1. jun), 54. (26-28. septembar) i 55. (5-7. decembar) Plenarnom zasijedanju MONEYVAL- a, održanim u Strazburu, Francuska.

U periodu 21-22.11.2017. godine, predstavnici Uprave su, kao dio crnogorske delegacije, prisustvovali 9. sastanku Komiteta Savjeta Evrope za primjenu Varšavske konvencije (Konvencija Savjeta Evrope o pranju, traženju, zaplijeni i konfiskaciji prihoda od kriminala i o finansiranju terorizma), Strazbur, Francuska.

- ***Egmont grupa***

Egmont grupa je međunarodna mreža finansijsko obavještajnih službi, koja trenutno broji 156 članica. Posredstvom „Egmont web secure„ sajta, koji omogućava ova grupa, članice razmjenjuju finansijsko - obavještajne podatke. Uprava, kao član Egmont grupe (od 1. jula 2005. godine), redovno učestvuje na plenarnim zasijedanjima i na sastancima radnih grupa Egmont grupe.

U periodu 29. januar - 03. februar 2017. godine predstavnici Uprave su učestvovali na sastancima radnih grupa Egmonta, održanim u Dohi, Katar i 24. Plenarnom zasijedanju Egmonta, održanom u periodu 2 – 7. jul 2017. godine, u Taipi, Makao.

Dva predstavnika Uprave su članovi:

- Radne grupe za razmjenu informacija o PN/FT (IEWG – Information Exchange on ML/TF Working Group), na kojoj se između ostalog radilo na projektu izrade smjernica za razmjenu podataka između finansijsko obavještajnih službi i organa za sprovođenje zakona, povećanju stepena bezbjednosti kod razmjene informacija između FOS-ova, operativnoj razmjeni podataka u vezi sa teroristima koji djeluju samostalno i finansiranju malih terorističkih „ćelija“ i
- Radne grupe za članstvo, podršku i usklađenost (MSCWG – Membership, Support and Compliance Working Group), gdje se vodila diskusija o kandidaturi jednog broja država za članstvo u EGMONT grupi, izvještajima nakon izvršenih FATF evaluacija, a prezentovani su i izvještaji o napretku država u kojima je izvršena FATF evaluacija.

U okviru regionalne radne grupe Evropa II, bilo je riječi o načinima unapređenja regionalnog modela saradnje između FOS-ova, kao i o novim modelima komunikacije između FOS-ova.

- ***Evroazijska grupa za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (EAG)***

Evroazijska grupa za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: EAG) osnovana je 6. oktobra 2004. godine na inicijativu Ruske Federacije. Crna Gora učestvuje u radu EAG u svojstvu posmatrača od 02. juna 2010. godine.

Predstavnici Uprave su učestvovali na 26. Plenarnom zasijedanju EAG održanom u periodu 22 – 26. maja 2017. godine – Biškeek, Kirgistan, kao i na 27. Plenarnom zasijedanju EAG održanom 21 - 24. novembra – Moskva, Ruska Federacija.

Na navedenim zasijedanjima bilo je riječi o novim tipologijama pranja novca kroz upotrebu kriptovalute i metodama rada, kao i izazovima sa kojima se suočavaju određene FOS i organi za sprovođenje zakona kako bi procesuirali počinioc krivičnih djela. Takođe značajan akcenat je stavljen na borbu protiv terorizma i finansiranja terorizma i tom prilikom su prezentovane studije slučajeva kolega iz Rusije, Francuske i Belgije kao i nove tipologije u finansiranju terorizma.

- ***Ostale aktivnosti***

Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma je i tokom 2017. godine aktivno radila na primjeni preporuka MONEYVAL-a u cilju unapređenja sistema SPN/FT u Crnoj Gori.

Pored niza aktivnosti preduzetih u cilju što potpunije i djelotvornije primjene preporuka MONEYVAL-a, Uprava je, u okviru projekta EU/SE Horizontalna podrška Zapadnom Balkanu i Turskoj, inicirala dolazak eksperta Savjeta Evrope za oblast sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, koji je, u periodu 6 – 10. februara 2017. godine, sa članovima radne grupe intenzivno radio na nacrtu teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Rezultat tih aktivnosti su jasne smjernice u izradi teksta Zakona i njegovo usklađivanje sa relevantnim međunarodnim standardima i preporukama na osnovu kojih je Radna grupa izradila nacrt teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

U periodu od 3. do 4. maja 2017. godine, u Crnoj Gori je boravila misija Savjeta Evropa na visokom nivou. Prilikom te posjete organizovani su sastanci sa predstavnicima relevantnih ministarstava i visokim zvaničnicima Vlade i Skupštine Crne Gore, na kojima je diskutovano o procedurama i rokovima za unapređenje usklađenosti sistema SPN/FT Crne Gore sa FATF preporukama, Direktivama Evropske Unije, kao i drugim međunarodnim standardima.

Na 53. Plenarnom zasijedanju MONEYVAL-a koje je uslijedilo nakon posjete eksperata Savjeta Evrope, Predsjedavajući MONEYVAL-a je izrazio pozitivno mišljenje u odnosu na posjetu i istakao zadovoljstvo predstavnika misije organizacijom posjete, aktivnostima preduzetim od strane crnogorskih nadležnih institucija, kao i ostvarenim rezultatima.

Takođe, kako je Uprava zadužena za ispunjavanje jednog broja mjera predviđenih Akcionim planom za Pregovaračka poglavlja 24 (Pravda, sloboda i bezbjednost) i 4 (Sloboda kretanja kapitala), Sektor za unutrašnju i međunarodnu saradnju u okviru ovih poglavlja prati njihovu realizaciju, kao i ispunjavanje relevantnih privremenih mjerila u okviru navedenih poglavlja.

Predstavnici Uprave su takođe i članovi Radnih grupa za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 29 – Carinska unija / podgrupa IV - Sigurnosni aspekti Carinskog zakona, kontrola novca, kao i za pregovaračko poglavlje 31-Vanjska, bezbjedonosna i odbrambena politika.

Nakon što je, 2016. godine, kroz IPA projekat "Podrška EU vladavini prava" (EUROL) omogućena izrada softvera i nabavka hardverske opreme za potrebe Uprave, novi IT sistem je postigao svoju punu operativnost tokom 2017. godine. U skladu sa tim znatno je unaprijeđena i ubrzana razmjena podataka između Uprave i obveznika, a posebno kroz mogućnost elektronskog izvještavanja o transakcijama za sve vrste obveznika, sigurnu razmjenu dokumenata i pristup web portalu Uprave uz korišćenje digitalnog sertifikata.

Kroz automatizaciju rada Uprave unaprijeđen je sistem upravljanja dokumentima i proces analize sumnjivih transakcija i dokumenata, kao i nivo sigurnosti čitavog sistema.

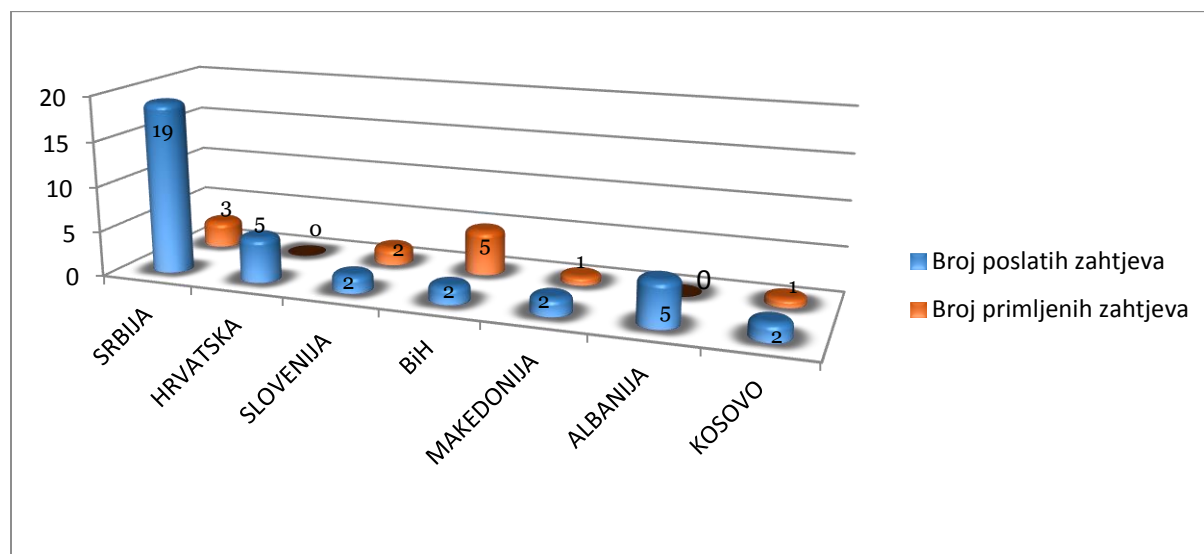
6.2. Sporazumi o saradnji

Uprava je u julu 2017. godine potpisala Memorandum o razmjeni finansijsko obavještajnih podataka sa finansijsko obavještajnom službom Južne Afrike.

Zaključno sa 31. decembrom 2017. godine, Uprava je ukupno potpisala 35 sporazuma o saradnji sa partnerskim FOS. Iako Uprava može razmjenjivati finansijsko-obavještajne podatke sa FOS drugih država na osnovu Zakona, potpisivanje ovakvih sporazuma ima za cilj jačanje i razvijanje međunarodne saradnje i razmjene finansijsko-obavještajnih podataka sa drugim FOS.

6.2.1. Regionalna saradnja

I tokom 2017. godine Uprava je nastavila sa izuzetnom saradnjom sa državama regiona. U skladu sa tim, Uprava je sa finansijsko obavještajnim službama regiona razmijenila 49 zahtjeva za informacijama.

Nakon analize razmjenjenih podataka preko Sektora za međunarodnu i unutrašnju saradnju može se zaključiti da su najčešće tipologije, korišćene za pranje novca, transferi sredstava između pravnih i fizičkih lica bez jasnog osnova, ili po ugovorima o zajmu. Pored toga razmjenjena se odnosila i na provjeru sredstava za koja se sumnjalo da su stečena

najčešće krivičnim djelima zloupotrebe službenog položaja, utaje poreza, trgovine drogom, krijumčarenjem ljudi.

U cilju daljeg unapređenja regionalne saradnje u periodu 6. - 8. novembar 2017. godine, u Sloveniji je održana Regionalna konferencija šefova finansijsko obavještajnih službi regiona. Na konferenciji je bilo riječi o primjeni - Četvrte Direktive Evropske Unije o sprečavanju upotrebe finansijskog sistema u svrhe pranja novca i finansiranja terorizma, iskustvima država regiona u kojima je izvršen Peti krug evaluacije MONEYVAL- a i neophodnim zakonodavnim izmjenama nakon evaluacije. Bilo je riječi i o pranju novca zloupotrebom kriptovalute, borbi protiv ovakvih zloupotreba kao i potrebi njihove klasifikacije u zakonodavnom okviru.

Takođe, se diskutovalo o modelima - unapređenja regionalne saradnje i izazovima u efikasnoj razmjeni podataka na regionalnom i nacionalnom nivou, kao i aktivnostima koje je neophodno preduzeti u cilju povećanja djelotvornosti u razmjeni podataka na regionalnom nivou.

6.2.2. Razmjena informacija sa stranim finansijsko-obavještajnim službama

Tokom 2017. godine Uprava je razmijenila ukupno 264 informacije sa stranim finansijsko-obavještajnim službama (FOS). Najveći broj informacija razmijenjen je sa FOS Srbije, Rusije, Italije i Ujedinjenog Kraljevstva.

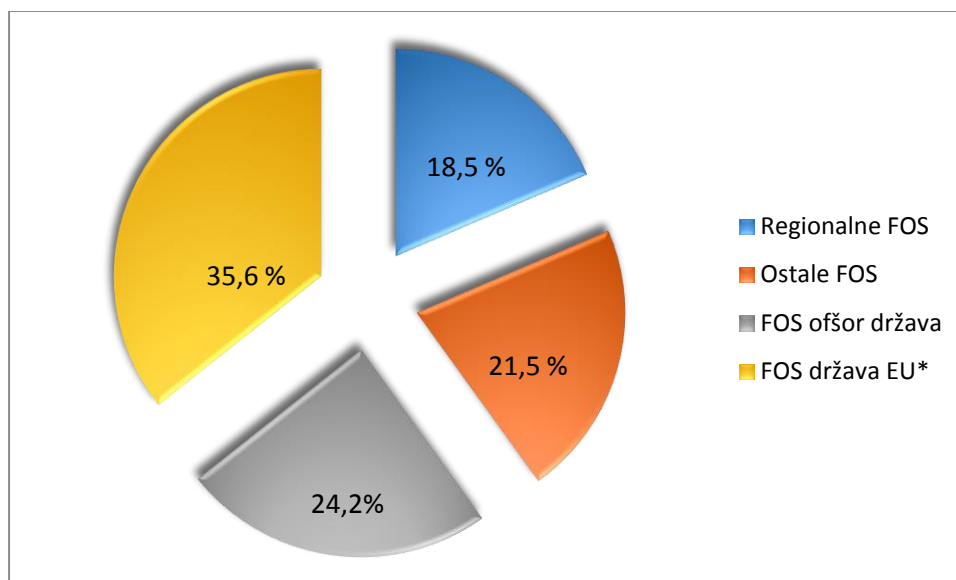
Uprava je u toku prethodne godine primila 46 zahtjeva od stranih FOS. Najveći broj zahtjeva primljen je od FOS Bosne i Hercegovine – 5, Ujedinjenog Kraljevstva - 4 i Rusije – 3.

Uprava je u 2017. godini uputila 218 zahtjeva prema stranim FOS, najviše FOS-u Srbije – 19, zatim FOS Rusije -16, Italije -11, Kipra – 10 i Ujedinjenog Kraljevstva-8.

STATISTIKA SEKTORA ZA UNUTRAŠNJU I MEĐUNARODNU SARADNJU

<i>Godina</i>	<i>Zahtjevi primljeni od stranih FOS</i>	<i>Odgovori poslati stranim FOS</i>	<i>Zahtjevi poslati stranim FOS</i>	<i>Odgovori primljeni od stranih FOS</i>
2017	46	40	218	167

Grafički prikaz informacija razmijenjenih sa stranim finansijsko obavještajnim službama

*FOS zemalja EU ne obuhvata of šor destinacije, kao ni Sloveniju i Hrvatsku (sa kojima je razmjena podataka obuhvaćena pod „Regionalne FOS“)

Prilikom razmjene podataka sa stranim finansijsko obavještajnim službama uočena je promjena u trendovima pranja novca, odnosno, primjetan je porast slučajeva zloupotrebe novih tehnologija i interneta u svrhe pranja novca, prvenstveno trgovanje krypto valutom (npr. bitcoin) i trgovina na tržištu stranih valuta (FOREX trgovina).

Novi trendovi i nove tipologije pranja novca i finansiranja terorizma zahtijevaju konstantno unapređenje nacionalnih sistema za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma, kao i djelotvornu i efikasnu nacionalnu, regionalnu i međunarodnu saradnju i razmjenu podataka u ovoj oblasti.

7. SEKTOR ZA PREVENCIJU, INTEGRACIJE I IZVJEŠTAVANJE

Uprava preko Sektora za prevenciju, integracije i izvještavanje, kroz seminare, radionice i savjetovanja je aktivno učestvovala u edukaciji ovlašćenih lica obveznika i zaposlenih koji imaju direktni kontakt sa klijentom.

U Podgorici, 17. maja 2017. godine, Uprava je u saradnji sa Upravom za kadrove i Agencijom za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (AEKIPD) organizovala seminar na temu “Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma”. Seminar je održan u Podgorici u prostorijama AEKIPD-a, kojem su prisustvovali 14 predstavnika AEKIPD-a CG, Pošte CG, DOO Tim Cop, DOO City Expres, DOO Montenamax, DOO Junior, DHL,

Expres Courier. Teme navedenog seminara su bile: Pranje novca i finansiranje terorizma (pojam, karakteristike, problematika sprječavanja; Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma; Nacionalni sistem za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma; Podzakonski akti; Uputstvo za procjenu rizika; Preporuke za prijavljivanje sumnjivih transakcija i lica.

Takođe, u Podgorici je 30.09.2017. godine Uprava je u saradnji sa Institutom sertifikovanih računovođa organizovala seminar na temu "Forenzički računovođa" (Finansijski forenzičar), u Podgorici. Navedeni seminar obuhvatio je upoznavanje i praktične primjere sa pojmom i definicijom pranja novca i finansiranja terorizma, pravilima pranja novca i tehnikama pranja novca, fazama finansiranja terorizma, metodama prikupljanja finansijskih sredstava za teroriste/terorističke organizacije; metodama prenosa finansijskih sredstava za teroriste/terorističke organizacije, poslasticama pranja novca i finansiranja terorizma i dr. Seminaru je prisustvovalo 30 predstavnika (knjigovodstvene agencije).

U Upravi je, 26.12.2017. godine održan radni sastanak sa ovlašćenim licima komercijalnih banaka. Tema sastanka bila je analiza rada Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma za 2017. godinu, sa posebnim osvrtom na kvalitet rada ovlašćenih lica, unapređenje kvaliteta prijavljivanja sumnjivih transakcija, novinama u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i aktuelnim pitanjima koja se javljaju tokom rada itd. U pripremnoj fazi sastanka Uprava je izdvojila najaktuelniju problematiku iz domena sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma sa svih aspekata, kao i sveukupnih relacija i odnosa sa bankama odnosno ovlašćenim licima, te ih predložila tokom radnog dijela sastanka.

Tom prilikom, predstavnici banaka su upoznati sa nastupajućim izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. U globalu su prezentovane i razmatrane najaktuelnije novine u Predlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, a potom je urađen detaljan osvrt na odredbe koje se odnose na finansijske institucije, odnosno komercijalne banke, koje će biti implementirane pomenutim zakonom. Nadalje, konstatovano je da postoji tendencija porasta prijavljivanja sumnjivih transakcija, pri čemu su date sugestije da na ovaj segment treba obratiti posebnu pažnju. Takođe, diskutovalo se i o mogućim rešenjima određenih izazova sa kojima se susrećemo u praksi i aktivnostima koje treba preduzeti u narednom periodu radi unapređenja saradnje.

Osim navedenih obuka i seminara koji su bili u organizaciji USPNFT, službenici Uprave su prisustvovali i sledećim seminarima i obukama:

- 03. februar - Radionica u okviru projekta "Neka se Vaš glas čuje" (Let your voice be heard) u organizaciji Agencije za sprječavanje korupcije i Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), u Podgorici. Radionici je prisustvovao 1 službenik.

- 03. mart - X Nacionalna antikorupcijska konferencija, u organizaciji MANS-a, u Podgorici. Konferenciji su prisustvovala 2 službenika.
- 13.-14. mart -Seminar na temu „Međunarodne finansijske istrage“ u organizaciji Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i Ambasade SAD u Podgorici-Budva. Seminaru su prisustvovala 4 službenika.
- 24. april-Konferencija na temu “Otvorenost institucija izvršne vlasti u regionu i CG”, u organizaciji Centra za demokratsku tranziciju (CDT), u Podgorici. Konferenciji je prisustvovao 1 službenik.
- 26.-28. april - Seminar na temu „Specijalne istražne tehnike i sprječavanje nelegalnih finansijskih tokova koji proističu od krijumčarenja migrantima u Jugoistočnoj Evropi, u organizaciji Specijalnog državnog tužilaštva Crne Gore, Ministarstva vanjskih poslova Francuske i Kancelarije UN za drogu i kriminal (UNODC), u Budvi. Sastanku je prisustvovao 1 službenik.
- 08.-12. maj – Specijalistička obuka na temu “I2 Analyst’s Notebook, u organizaciji Policijske akademije u Danilovgradu. Obuci su prisustvovala 4 službenika.
- 15-19. maj– Obuka evaluatora za 5. krug evaluacije MONEYVAL-a, u Nici-Francuska.
- 23-24. maj- Konferencija na temu “Sprečavanje i borba protiv nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode terorizmu”, koja je organizovana od strane Organizacije za evropsku sigurnost i saradnju (OEBS) u Beču-Austrija. Konferenciji je prisustvovao 1 službenik.
- 25. maj– Obuka na temu “Plan za uspostavljanje FMC-Finansijsko upravljanje i kontrola”, u organizaciji Direkcije za harmonizaciju finansijskog upravljanja i kontrola i Uprave za kadrove, u Podgorici. Obuci je prisustvovao 1 službenik.
- 01. jun– Konferencija na temu “Borba protiv korupcije u policiji: Pravna rješenja i najbolje prakse”, u organizaciji Instituta alternativa, u Podgorici. Konferenciji je prisustvovao 1 službenik.
- 03-11. jun– Studijska posjeta u organizaciji Ambasade SAD u Podgorici - Međunarodni organizovani kriminal, borba protiv trgovine narkoticima i finansijske istrage, uključujući saradnju sa međunarodnim finansijskim centrima-Majami, Florida i Britanska Djevičanska Ostrva.
- 08-09. jun - Simpozijum računovođa i revizora Crne Gore na temu “Računovodstvena profesija u funkciji održivog razvoja”. Organizator Simpozijuma bio je Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore u saradnji sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta Crne Gore i Institut računovođa i revizora Srbije, uz podršku Centralne banke Crne Gore, u Igalu. Simpozijumu je prisustvovao 1 službenik.
- 14. jun - Radionica na temu “ Procjena rizika, složene vlasničke strukture, tajni fondovi i kriptovalute”, u organizaciji Konsultantske kuće AML Consulting, u Podgorici. Radionici je prisustvovao 1 službenik.

- 11-12. septembar - obuka na temu "Unapređenje znanja na polju internacionalne saradnje u borbi protiv organizovanog kriminala sa fokusom na finansijske istrage", u organizaciji TAIEX-a i MUP-a- Direktorata za međunarodnu saradnju, u Podgorici. Obuci je prisustvovao 1 službenik.
- 18-19. septembar – Radionica o online finansijskoj prevari i prevari sa kreditnim karticama- projekat Savjeta Evrope pod nazivom iProceeds (sprječavanje sajber kriminala saradnjom na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou), u Podgorici. Radionici je prisustvovao 1 službenik.
- 21-22. septembar – radionica na temu " Normativni i administrativni izazovi u odnosu na strane terorističke borce", u organizaciji Centra za edukaciju u sudstvu i državnom tužilaštvu i Kancelarije UNODC-a, u Podgorici. Radionici je prisustvovao 1 službenik.
- 25. septembar – Obuka na temu " Primjena Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama i podzakonske regulative" u organizaciji Uprave za javne nabavke, u Podgorici. Obuci je prisustvovao 1 službenik.
- 04-05. oktobar - Regionalna radionica o smjernicama i indikatorima za sprječavanje i otkrivanje prihoda od sajber kriminala, projekat Savjeta Evrope pod nazivom iProceeds (sprječavanje sajber kriminala saradnjom na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou), u Ljubljani-Slovenija. Radionici su prisustvovala 2 službenika.
- 16. oktobar – Seminar na temu "Javne nabavke", u organizaciji UZK, u Podgorici. Seminaru je prisustvovao 1 službenik.
- 17-20. oktobar – Radionica o osposobljavanju edukatora za razvoj nastavnog plana te suzbijanju prevara u postupcima javne nabavke, s naglaskom na formiranje multidisciplinarnih timova za istrage i razvijanje strategija praćenja novca kao metode istrage prevara u javnoj nabavi, u organizaciji Ureda za međunarodnu saradnju na području suzbijanja droge i sprovođenja zakona Ministarstva vanjskih poslova SAD-a i Ambasade SAD u Zagrebu- Dubrovnik, Hrvatska. Radionici su prisustvovala 2 predstavnika.
- 20-22. oktobar – XII Kongres računovođa i revizora CG na temu " Računovodstvo i revizija kao faktor unapređenja uspješnosti poslovanja", u organizaciji Instituta sertifikovanih računovođa CG, u Budvi. Kongresu je prisustvovao 1 službenik.
- 26-27. oktobar - Radionica o međuagencijskoj i međunarodnoj saradnji za pretragu, oduzimanje i konfiskaciju prihoda od sajber kriminala, projekat Savjeta Evrope pod nazivom iProceeds (sprječavanje sajber kriminala saradnjom na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou), u Podgorici. Radionici su prisustvovala 2 službenika.
- 27. oktobar – Konferencija na temu "Uloga zajednice u borbi protiv nasilnog ekstremizma", u organizaciji Centra za demokratsku tranziciju (CDT)", u Podgorici. Konferenciji je prisustvovao 1 službenik.

- 6. novembar- Konferencija na temu “Uloga Specijalnog državnog tužilaštva u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, u organizaciji Centra za demokratsku tranziciju (CDT)”, u Podgorici. Konferenciji je prisustvovao 1 službenik.
- 8-10. novembar – Radionica na temu “Istrage krivičnih djela organizovanog kriminala i visoke korupcije-međuagencijska saradnja”, u organizaciji GIZ-a u saradnji sa Centrom za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, OSCE I IPA 2013 projektom u CG, u Budvi. Radionici su prisustvovala 2 predstavnika.
- 20-21. novembar – Konferencija na temu “Primjena crnogorskog Krivičnog zakonika u borbi protiv terorizma i nasilnog ekstremizma”, u organizaciji Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i Ambasdom SAD u Podgorici, u Budvi. Konferenciji su prisustvovala 2 predstavnika.
- 21-22. novembar – Ekspertska radna grupa Pariškog pakta o ilegalnim finansijskim tokovima koji potiču od krijumčarenja opijata iz Avganistana, u organizaciji UNODC i OSCE-a, u Beogradu. Radionici su prisustvovala 2 predstavnika.
- 23-24. novembar – Regionalna radionica na temu ”Međunarodna saradnja u transnacionalnim slučajevima primanja mita”, u organizaciji Njemačke organizacije za međunarodnu saradnju–GIZ, u Beogradu. Radionici je prisustvovao jedan predstavnik.
- 28. novembar – Edukativna radionica za administratore Web portala Vlade CG, u organizaciji Ministarstva javne uprave i UZK, u Podgorici. Radionici su prisustvovala 2 predstavnika.
- 29 -30. novembar – Obuka na temu ”Jačanje regionalne saradnje u Jugoistočnoj Evropi i borba protiv finansijskog kriminala, sa posebnim fokusom na pranje novca i finansiranje terorizma”, u organizaciji Misije OEBS-a, u Skoplju-Makedonija. Obuci je prisustvovao jedan predstavnik.
- 05. decembar – Obuka na temu “Slobodan pristup informacijama”, u organizaciji UZK, u Podgorici. Obuci je prisustvovao 1 predstavnik.
- 11. decembar - XI Nacionalna konferencija posvećena borbi protiv korupcije, u organizaciji MANS-a uz podršku EU posredstvom Delegacije EU u CG i Britanske ambasade u Podgorici- Podgorica. Konferenciji je prisustvovao 1 predstavnik.

Takođe, predstavnik Uprave je član Nacionalnog međuresorskog operativnog tima za sprovođenje Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma 2015-2018. i Akcionog plana 2017-2018². Kontinuirano se radi na ispunjavanju mjera iz Akcionog plana za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja

² Zaključkom Vlade od 04.06.2015. godine, i Odluke Biroa za operativnu koordinaciju sa sjednice od 09.07.2015. godine, obrazovan je Nacionalni međuresorski operativni tim.

terorizma 2017-2018. godine. Pored mjera koje se realizuju u kontinuitetu, Uprava je realizovala gotovo sve mjere utvrđene ovim akcionim planom, za predviđeni period.

Takođe, predstavnici Uprave članovi su Nacionalnog koordinacionog tijela za neproliferaciju oružja za masovno uništenje i aktivno učestvuju u plenarnim zasjedanjima istog koordinacionog tijela.

8. SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE, FINANSIJE I INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

U izvještajnom periodu, od strane Službe za opšte poslove, finansije i IT pružena je stručna i tehnička podrška svim organizacionim jedinicama Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

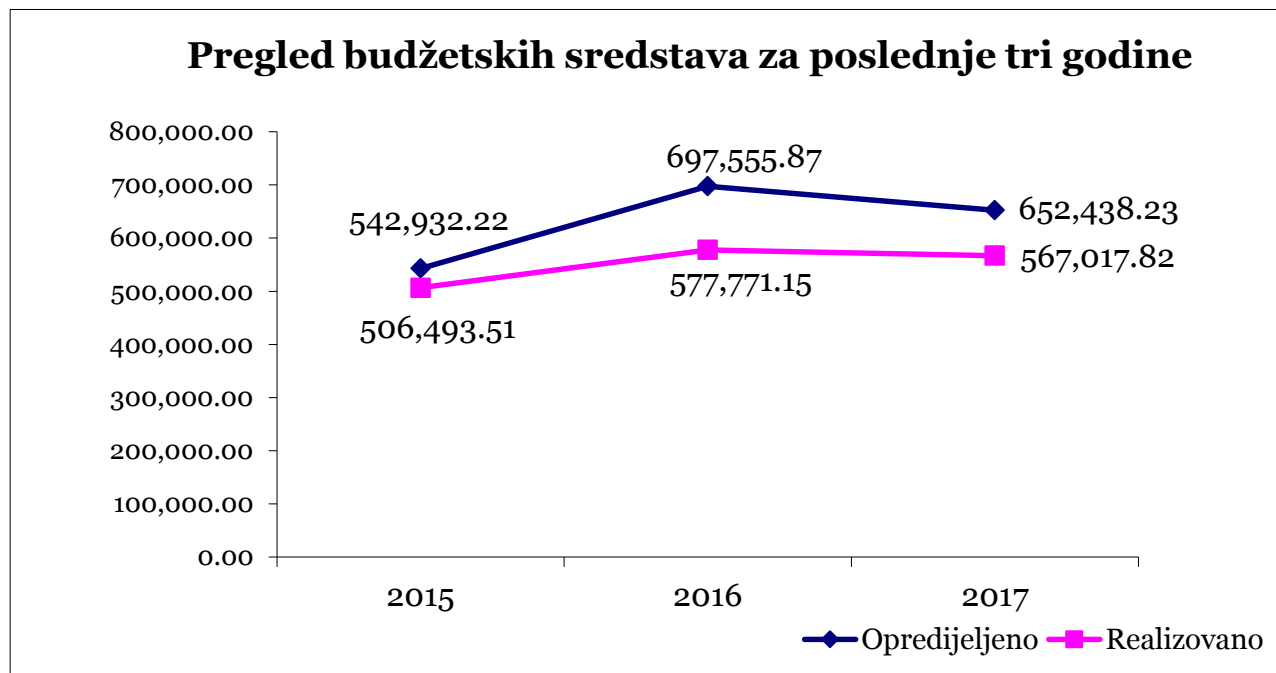
8.1. Kancelarija za opšte poslove i finansije

U periodu januar – decembar 2017. godine, od strane Kancelarije za opšte poslove i finansije redovno su izvršavane aktivnosti vezane za finansijsko - računovodstveno i materijalno poslovanje, pripremu i obradu knjigovodstvene dokumentacije, evidenciju imovine, sravnjenje popisnog stanja imovine sa knjigovodstvenim stanjem nakon izvršenog popisa imovine i obaveza, kao i ostale aktivnosti.

Izvršeno je usaglašavanje svih plaćanja po pozicijama, u skladu sa odobrenim Mjesečnim planom korišćenja budžetskih sredstava za 2017. godinu. Nakon izvršenog usaglašavanja troškova po pozicijama sačinjen je Finansijski izvještaj o korišćenju budžetskih sredstava za 2017. godinu i Pregled neizmirenih obaveza iz 2017. godine. Takođe, sačinjeni su i ostali izvještaji vezani za korišćenje budžetskih sredstava na način propisan Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Crne Gore, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2017. godinu, Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma opredijeljena su budžetska sredstva u iznosu od 652.438,23€, od kojih je tokom 2017. godine, realizovano 567.017,82€.

U nastavku je dat grafički prikaz opredijeljenih i realizovanih budžetskih sredstava Uprave za poslednje tri godine:

procedura, a uspostavljen je i Registar rizika. Uprava je podnijela Ministarstvu finansija godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2017. godinu.

Početkom 2017. godine, Centralna jedinica za harmonizaciju Ministarstva finansija obavila je sagledavanje kvaliteta sistema finansijskog upravljanja i kontrola u Upravi i ocijenila da je sistem finansijskog upravljanja i kontrola u Upravi u najvećoj mjeri usklađen sa Zakonom o sistemu unutrašnjih kontrola u javnom sektoru, kao i sa međunarodno prihvaćenim standardima za unutrašnju kontrolu, te da predstavlja primjer dobre prakse upravljanja u javnom sektoru Crne Gore. Takođe, ocijenjeno je i da je sistem izvještavanja i komunikacije u Upravi uređen poštovanjem jasnih internih pravila i da može poslužiti kao primjer dobre prakse razmjene informacija unutar institucije u javnom sektoru, jer se tako uspostavljenim sistemom izvještavanja nivo rizika smanjuje na prihvatljiv nivo, a rukovodioci u svakom trenutku imaju informacije koje su im potrebne za donošenje odluka.

Tokom izvještajnog perioda, Službenica za javne nabavke, obavljala je poslove javnih nabavki koji su propisani Zakonom o javnim nabavkama, u okviru sredstava odobrenih Budžetom, po pozicijama za 2017. godinu i u skladu sa Planom javnih nabavki Uprave za 2017. godinu. Shodno realizovanim javnim nabavkama, sačinjen je Izvještaj o javnim nabavkama za 2017. godinu i u propisanom roku biće dostavljen Upravi za javne nabavke.

8.2. Kancelarija za informacione tehnologije

Među brojnim aktivnostima koje su obilježile rad Kancelarije za Informacione tehnologije u 2017. godini, najvažnije su sledeće:

- Unaprijeđena je serverska infrastruktura informacionog sistema, proširenjem kapaciteta komponenti za skladištenje podataka.
- Nastavljena je saradnja sa lokalnom softverskom kompanijom, koja je u prethodnoj godini radila na razvoju novog softvera, naročito u dijelu dorada po zahtjevima zaposlenih iz Uprave i unaprijeđenjima, u situacijama koje su uočene u radu sa softverom u toku 2017. godine.
- Izvršeno je apliciranje za sredstva iz EU fondova, pri čemu cjelokupni projekat obuhvata više institucija i trenutno je u fazi razmatranja. Sredstva su namijenjena za nabavku opreme koja će se koristiti za obradu podataka označenih stepenom tajnosti i kriptografske uređaje.
- U skladu sa dinamikom Ministarstva unutrašnjih poslova, koja vodi ILECU projekat-Sprovođenje mjera 6.1.8 i 6.2.31 iz Akcionog plana za poglavlje 24, nastavljena je saradnja na razvoju ove platforme sa svim institucijama koje su u projektu. Ranije su ispunjeni tehnički uslovi za uspostavljanje konekcije, a u toku godine postavljenjem uređaja za kriptovanje ostvarena mogućnost za razmjenu informacija iz dogovorenog opsega.

Pored navedenih aktivnosti u 2017. godini redovno su vršene i uobičajne aktivnosti u IT kancelariji: redovan unos transakcija pristiglih od strane obveznika, administracija bazom podataka Uprave, redovan backup informacionog sistema, ažuriranje sajta Uprave, administracija aplikacijom Registra novčanih kazni i prekršajne evidencije (RNKIPE), obezbjeđivanje uslova za redovnu komunikaciju sa stranim Finansijskim obavještajnim službama preko Egmonta, servis i opravka računara, laptopova i druge informatičke opreme, instaliranje potrebnih programa, odgovaranje na zahtjeve dobijene od strane zaposlenih u Upravi kao i od drugih državnih organa i obveznika, sa čime će se nastaviti i u narednom periodu.

9. TIPOLOGIJE SLUČAJEVA PRANJA NOVCA TRENDОВI

Tipologije pranja novca predstavljaju trendove metode i tehnike koje perači novca primjenjuju, a koje u određenom periodu imaju neke zajedničke karakteristike.

Sa aspekta borbe protiv pranja novca formirane tipologije su rezultat primjene određenih indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija i klijenata, odnosno njihovu provjeru i potvrdu u praksi. Uočene tipologije ukazuju na neophodnost izrade analiza rizika kako bi se na što efikasniji način preventivno djelovalo u slučaju prepoznavanja nekih elemenata.

Otežavajuća okolnost za sistem protiv pranja novca je to što je pranje novca proces koji se neprekidno razvija. Perači novca usavršavajući i primjenjujući nove tehnike i

modalitete čine ovaj proces još kompleksnijim, a samim tim i komplikovanijim za otkrivanje, a naročito teškim za dokazivanje postojanja ovog krivičnog djela.

Poznato je da su djelatnosti, koje su na bazi dosadašnjeg iskustva i iskustva drugih zemalja procijenjene kao oblasti sa visoko izraženim stepenom rizika sa aspekta pranja novca:

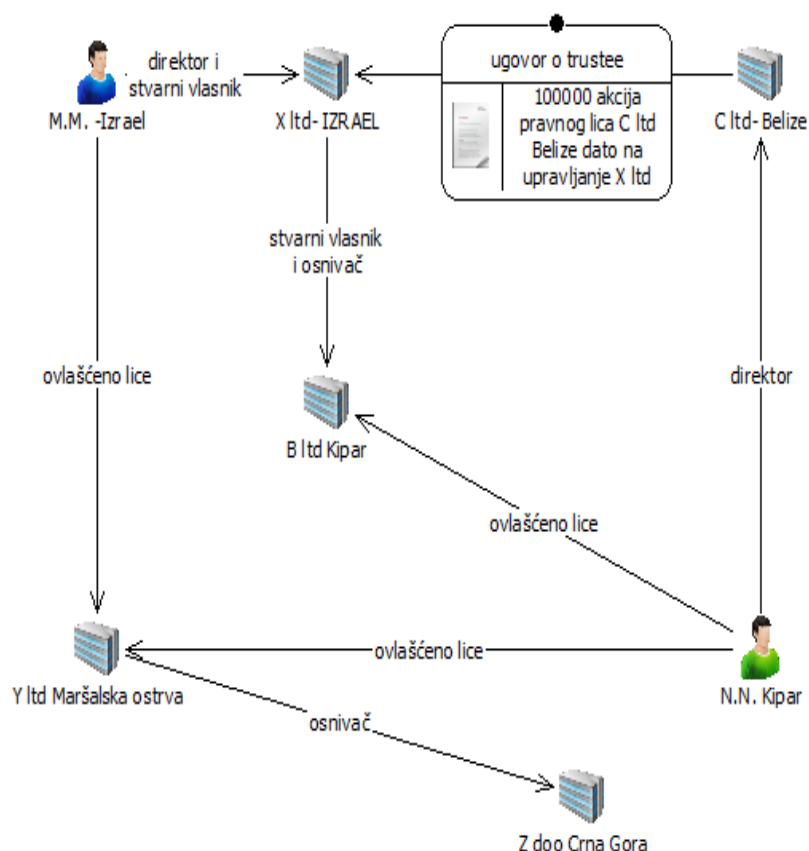
bankarski sektor // tržište nekretnina // tržište kapitala // tržište luksuznih roba // kockarnice // osiguranje // investiciona izgradnja // uvozno-izvozni poslovi// turizam i ugostiteljstvo

Kada se govori o tipologijama u bankarskom sektoru, kao sektoru koji predstavlja najveći rizik za transformisanje i ubacivanje prljavog novca u legalne tokove, izdvajaju se transakcije sa offshore kompanijama i destinacijama, kao i zemlje poznate po izraženoj zaštiti bankarske tajne (Poreski rajevi).

- **Tipologija br. 1**

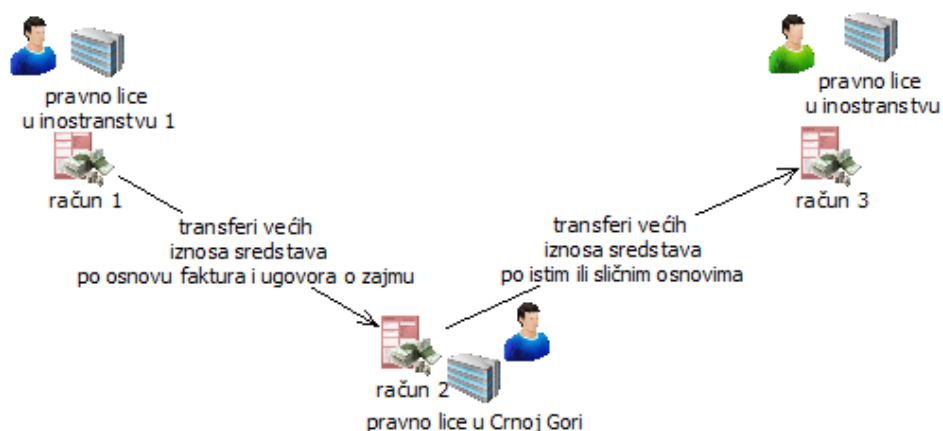
Djelatnost lica koja su navedena šematskim prikazom jeste finansijsko posredovanje u trgovini binarnim opcijama. Kako su u pitanju napredne tehnologije i korišćenje internet prostora za trgovinu opcijama, koja ima elemente kladionice, indikativno navodi na osnov sumnje da se na taj način namjerava sakriti tok novca.

Naime, sredstva uglavnom stižu sa računa povezane firme sa Kipra, a transferišu se dalje na račune povezanih lica u Izraelu, na Kipar, Maršalska ostrva, Belize (u zemlje tzv. poreskog raja). U pitanju su veće količine novca koje se kratko zadržavaju na računima navedenih lica, a porijeklo tog novca je teško dokazivo.

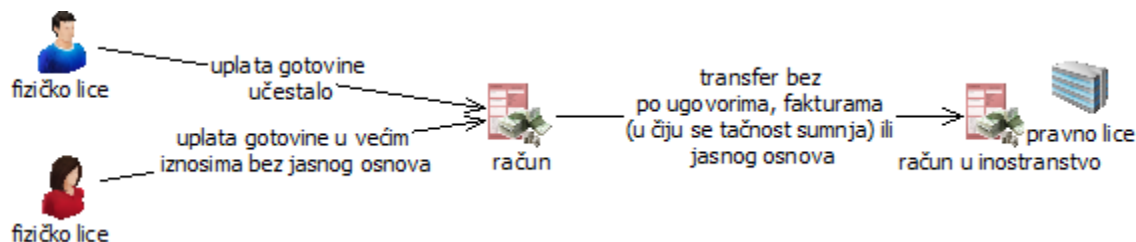
• Tipologija br. 2

Učestali transferi sredstava u ukupno značajnim iznosima od strane pravnih/fizičkih lica iz inostranstva na račune otvorene u Crnoj Gori (sopstveni računi ili računi povezanih pravnih/fizičkih lica). Sredstva se transferišu po različitim osnovama, kao što su fakture čiju tačnost obveznici ne mogu provjeriti u potpunosti, ili po osnovu ugovora o zajmu. Navedena sredstva se dalje transferišu na račune pravnih/fizičkih lica koji su otvoreni u inostranstvu, po istim ili sličnim osnovama u odnosu na dolazne transfere.

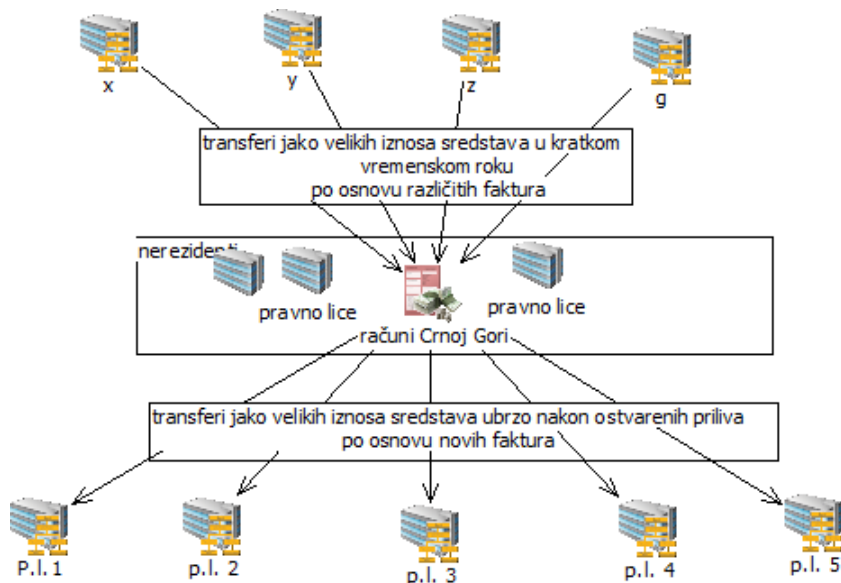
• Tipologija br. 3

Uplate gotovine od strane više lica (povezanih) u iznosima koji su često ispod iznosa od 15.000.00€ ili malo većim iznosima bez jasnog osnova, koja sredstva se ubrzo nakon uplata transferišu na račune otvorene u inostranstvu pravnih ili fizičkih lica po osnovu ugovora o kupoprodaji ili zajmu ili fakturama u čiju istinitost se sumnja.

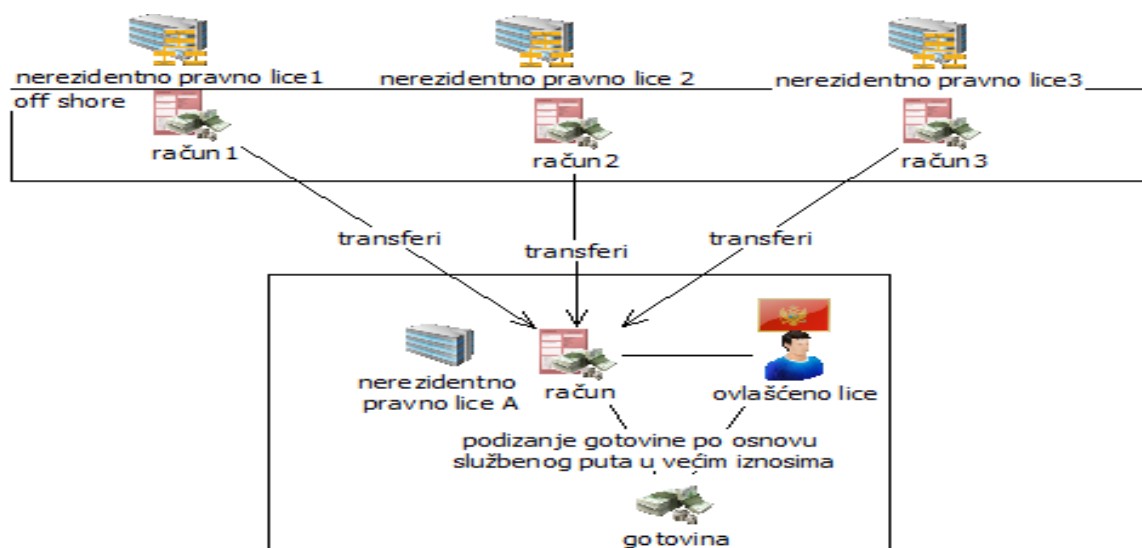
• Tipologija br. 4

Brojna nerezidentna pravna lica ostvaruju jako velike promete po računima u relativno kratkom roku, pri čemu prilive ostvaruju od brojnih pravnih lica iz različitih zemalja, po osnovu određenih faktura. Pristigla sredstva se odmah dalje transferišu na račune drugih pravnih lica u inostranstvo po osnovu drugih faktura. Uočeni su učestali transferi na velike i zaokružene iznose, kao i to da su transakcije priliva sredstava praćene brzim povlačenjem sredstava, tj. sredstva samo prolaze kroz račun, i transferišu se dalje na račune drugih brojnih pravnih lica koja imaju otvorene račune u većem broju zemalja.

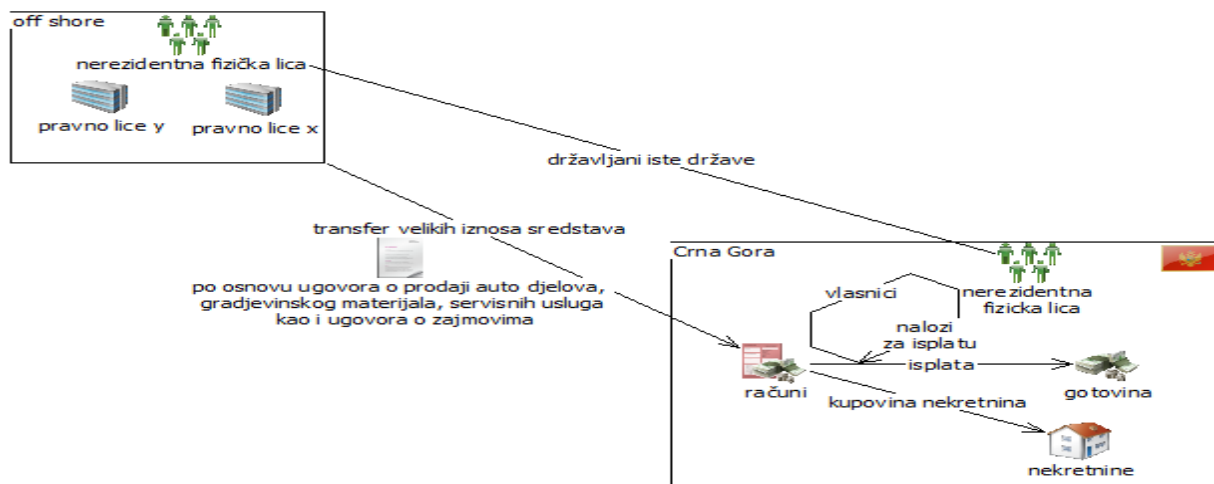
- **Tipologija br. 5**

Nerezidentno pravno lice ostvaruje značajne ino prilive od više nerezidentnih pravnih lica, a značajna dio sredstava je transferisan sa računa otvorenog na off-shore destinaciji. Ovlašćeno nerezidentno fizičko lice navedenog nerezidentnog pravnog lica veći dio transferisanih sredstava gotovinski podiže po indikativnom osnovu „službeni put“.

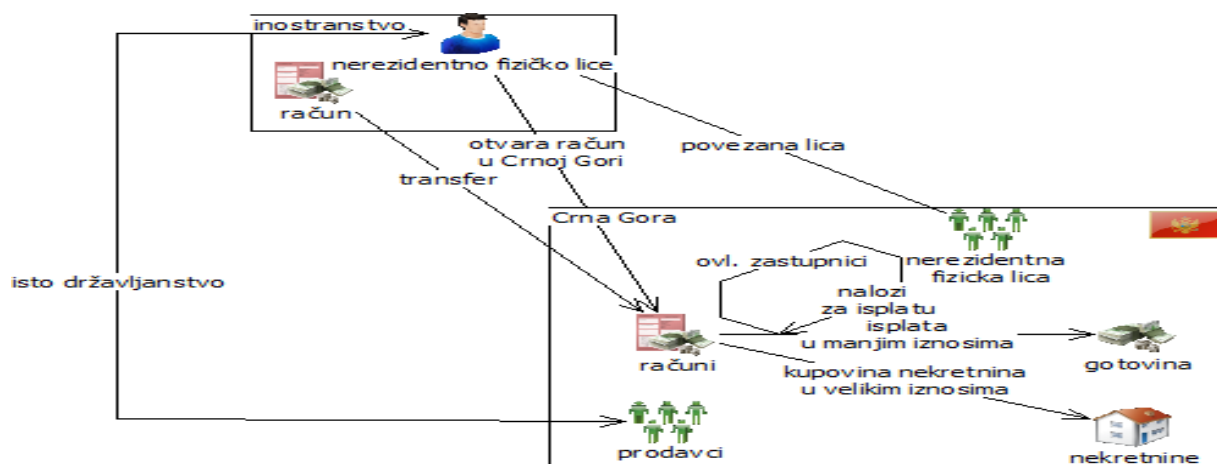
- **Tipologija br. 6**

Pravna lica iz inostranstva (registrovana u zemljama tzv. poreskog raja) transferišu sredstva na račune nerezidentnih fizičkih lica u Crnoj Gori po različitim osnovima (po ugovorima o prodaji auto dijelova, građevinskog materijala, servisnih usluga, kao i ugovora o zajmovima). Nalogoprimci doznačenih sredstava su iskazali namjeru da im banka novčana sredstva isplati u gotovini. Značajan iznos novčanih sredstava sa računa tih kompanija je transferisan na račune više fizičkih lica u Crnoj Gori za kupovinu nepokretnosti i davanje zajmova u milionskim iznosima. Na osnovu usmenih dogovora zajmodavca (stvarnog vlasnika kompanije) i zajmoprimca, povraćaji zajmova su precizirani kao vraćanje kroz nepokretnosti koje je zajmoprimac izgradio na crnogorskom primorju. Lica koja su stvarni vlasnici off shore kompanija su kao i nalogoprimci državljani iste zemlje.

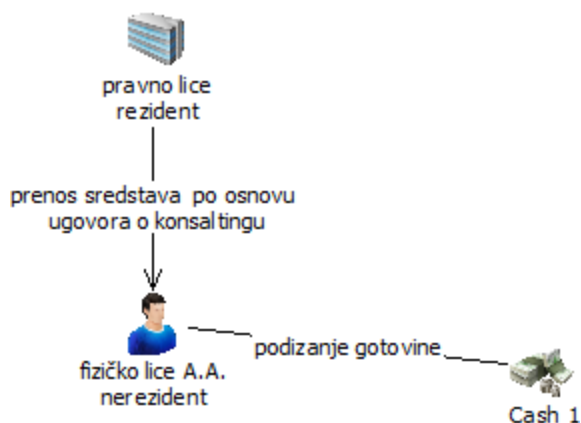
• Tipologija br. 7

Nerezidentno fizičko lice iz svoje domicilne zemlje, kontinuirano više puta mjesečno, transferiše sredstva ka svom sopstvenom računu, kod jedne banke u Crnoj Gori. Kumulativan iznos doznačenih sredstava je više miliona eura. Nedugo po prijemu istih, ovlašćeni zastupnici sa računa vrše podizanje gotovine u manjim iznosima, bez jasnog opravdanja. Nerezidentno fizičko lice (nalogodavac) vrši kupovinu nepokretnosti na crnogorskom primorju u velikom iznosu, od više prodavaca koji su državljani iste zemlje odakle dolazi i kupac. Porijeklo transferisanih sredstava u Crnoj Gori nije poznato.

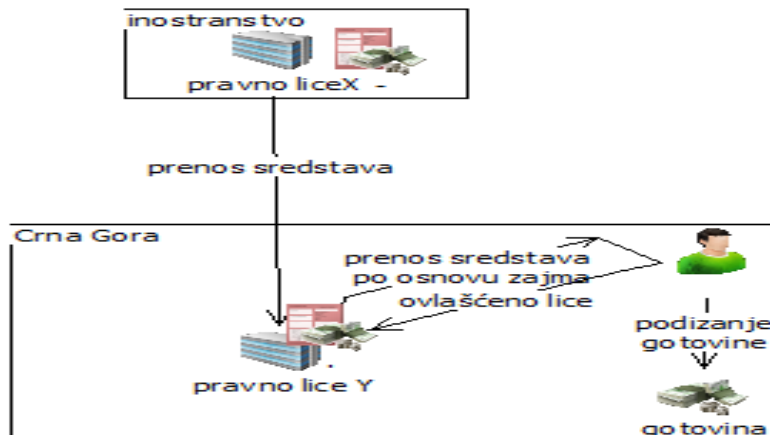
• Tipologija br. 8

Strano fizičko lice ostvaruje priliv od ino pravnog lica, po osnovu „Ugovora o konsaltingu“ i daje instrukcije banci za podizanje gotovine.

• Tipologija br.9

Rezidentno pravno lice ostvaruje prilive od ino pravnog lica. U većini slučajeva ova sredstva se transferišu na račune fizičkih lica po osnovu „ugovora o zajmu“, od kojih su neki direktno povezani sa rezidentnim pravnim licem (osnivači, ovlašćena lica) primljena sredstva fizička lica podižu gotovinski.

Uprava je u toku svog rada u predhodnom periodu uočila i neke od sledećih tipologija pranja novca, koje su prikazane kroz studije slučaja:

1. Fizičko lice učestalo uplaćuje gotovinu na svoj lični bankarski račun u većim iznosima, a kao dokaz o „porijeklu novca“ donosi veliki broj dobitnih tiketa iz sportske kladionice koji glase na donosioca, a ne na ime/prezime. Navodne izjave o porijeklu novca (iz

kladionice) ovjerava kod notara. Uprava za inspekcijske poslove je po nalogu Uprave izvršila kontrolu kladionice i konstatovala da tiketi zaista postoje, ali ostaje sumnja ko je stvarni dobitnik – predmetno fizičko lice ili neko sa kim je povezan iz navedene sportske kladionice. Takođe, navedeni sportski tiketi su štampani tj. uplaćeni istog dana. Deponovana sredstava se koriste za kupovinu nepokretnosti.

2. Na račun u crnogorskoj banci, stižu usitnjeni i učestali prilivi nerezidentnom fizičkom licu i to sa pay-pall računa. Prilivi su realizovani putem e-bankinga i ne može se vidjeti porijeklo sredstava na pay-pall računima, odnosno pay-pall je veza između međunarodnog i domicilnog računa. Klijent daje izjavu da se u svojoj matičnoj zemlji bavio prodajom softvera i da sredstva potiču od uštede zarada, da su transferi učestali i usitnjeni jer pay-pall naplaćuje više provizije za iznose transfera iznad 1000,00 EUR. Obraćanjem FOS-u njegove zemlje porijekla, saznajemo da jeste vršio učestale sitne prenose sa svojih računa na račune platnih kartica, odakle je punio pay-pall račune. Medjutim, firmu koju je imao u matičnoj zemlji/djelatnost: IT konsultantske usluge ugasio je istoga dana (po odgovoru stranog FOS-a koji je odmah stigao) kada je pokušao da sva sredstva sa CG računa (oko 250.000,00 EUR) prenese u Dansku, uz objašnjenje da želi investirati u kupovinu HOV. Sredstva su blokirana od strane Uprave, a tužilaštvo je produžilo blokadu navedene transakcije. Istraga je u toku.

Takođe, Uprava je u toku rada uočila i neke od sledećih tehnika koje upućuju na sumnju u krivično djelo pranje novca:

1. gotovinske pozajmice koje mogu biti i učestale i u manjim iznosima, pravnom licu od strane glavnog osnivača pravnog lica, koji se dalje koriste za redovno poslovanje pravnog lica;
2. transferi novca prema inostranstvu po osnovu većeg broja faktura koje, uglavnom, glase na iznose malo ispod zakonom obaveznog izveštavanja Upravi.
3. od strane klijenta se poslovnoj banci nastoji dostaviti što urednija poslovna dokumentacija koja prati realizaciju transakcije (ugovori, fakture, nalozi i slično), kako klijent nebi pobudio sumnju kod banke, u sumnjive aktivnosti;
4. trgovanje putem bankarskih platformi - internetom, gdje kod trgovine raznih roba učestvuje veliki broj n/n lica koji uplaćuju novac putem interneta, a gdje se taj isti novac raslojava i uglavnom dalje transferiše prema više inostranih kompanija, za koje se ne može utvrditi poslovna veza sa pošiljaocem novca;
5. izvlačenje novca putem fizičkih lica koji imaju osnovane firme u Crnoj Gori, gdje druga pravna lica (za koje se smatra da su organizatori ovakvog protivpravnog poslovanja) uplaćuju sredstva firmi koje je osnivač u najviše slučajeva nerezidentno fizičko lice, i to putem fiktivnih pravnih poslova. Dalje, vlasnik firme kojoj je uplaćen novac, cjelokupan

novac podiže gotovinski u manjim iznosima, po osnovu materijalnih troškova, putnih troškova.

Međutim, pored pravnih lica kod kojih se pojavljuju nerezidenta fizička lica, trend je i da su sada uključeni više i rezidentna fizička lica koja preko svojih firmi izvlače novac u korist drugih lica.

U odnosu na prikazane tipologije koje predstavljaju sublimaciju elemenata, koji su zajednički određenom broju analiza u nekom relativno dužem vremenskom periodu, Uprava je preduzimala sve mjere i radnje koje su u njenoj nadležnosti kako bi na najbolji mogući način otkrila i procesuirala te predmete na dalje postupanje nadležnim državnim organima. Istovremeno, navedene tipologije služe za određivanje fokusa i alokacije resursa u radu Uprave, kako bi na što efikasniji način ostvarivala svoju funkciju borbe protiv pranja novca.

10. NACIONALNA PROCJENA RIZIKA

Nacionalna procjena rizika (NPR) predstavlja sveobuhvatan proces prikupljanja i analize relevantnih podataka, sa ciljem da se procijeni stepen izloženosti pojedinačnih sektora pranju novca i finansiranju terorizma. Njena svrha je sagledavanje mogućnosti za efikasno angažovanje raspoloživih finansijskih, tehničkih i ljudskih resursa u borbi protiv finansijskog kriminala.

Uprava je u saradnji sa Svjetskom bankom i misijom OEBS u Crnoj Gori, a uz značajnu podršku Evropske komisije, u martu 2014. godine formalno pokrenula, a krajem 2015. godine zaokružila projekat Nacionalne procjene rizika, u skladu sa obavezom predviđenom u preporuci broj 1 FATF (jedna od 49 preporuka kojima se uspostavljaju međunarodni standardi - obaveza zemlje da izvrši samoprocjenu PNFT rizika). Izvršenje projekta NPR je takodje bilo predviđeno kao obaveza Crne Gore u pregovaračkom poglavlju 4 (Sloboda kretanja kapitala) u procesu pristupanja EU. Za potrebe realizacije pomenutog projekta, Uprava je inicirala formiranje velikog međuinstitucionalnog tima koji se sastojao od više radnih grupa i podgrupa za procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u pojedinim oblastima, a koje su svoje izvještaje izrađivale po metodologiji Svjetske banke na osnovu takozvanih "modula".

Završni dokument NPR se sastojao iz procjene rizičnosti svih sektora u oblasti pranja novca na nacionalnom nivou tj. procjene njihove ranjivosti (što predstavlja detaljne analize prikupljene statistike iz svih sektora društva koji su relevantni u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma), kao i Akcionog plana koji predviđa 35 grupa mjera i radnji za organe iz nacionalnog sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, a koje je potrebno preduzeti kako bi se smanjio ili eliminisao uticaj identifikovanih rizika.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 17.12.2015. godine, usvojila Akcioni plan o predviđenim mjerama implementacije projekta Nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, po kome je Uprava za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma zadužena za koordinaciju, praćenje i objedinjavanje izvještaja o aktivnostima organa državne uprave, državnih organa i drugih nadležnih institucija uključenih u implementaciju pomenutog projekta i sprovođenje mjera na planu realizacije obaveza iz Akcionog plana.

Opšti zaključak istog jeste da je neophodno u kontinuitetu raditi kako na edukaciji službenika i normativnim poboljšanjima - donošenju novih i inoviranju starih zakona, tako i stalnom unaprijeđenju statistike razmjene informacija i kvaliteta saradnje između državnih organa Crne Gore.

Prilikom izrade Akcionog plana, vodilo se računa da se radi o strateškom dokumentu koji treba da obuhvati aktivnosti velikog broja državnih organa i institucija i koji treba da ojača politiku borbe protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma na nacionalnom nivou.

Za svaku propisanu mjeru u Akcionom planu određen je nadležni organ/institucija koji/koja snosi odgovornost za njenu realizaciju. Za realizaciju jednog broja mjera iz Akcionog plana određeno je više nadležnih organa koji su sa različitih aspekata odgovorni za uspješno sprovođenje propisane mjere, a u kontekstu ispunjavanja definisanog cilja.

Izvještajnu koordinaciju rada navedenih organa u ispunjavanju definisanih ciljeva ovog Akcionog plana sprovodi Uprava. Navedeno se odnosi na sljedeće organe učesnike: Agencija za nacionalnu bezbjednost, Vrhovni sud, Vrhovno državno tužilaštvo, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova/Uprava policije, Ministarstvo pravde, Ministarstvo finansija, Poreska uprava/CRPS, Uprava za igre na sreću, Uprava za inspeksijske poslove/Odsjek za inspekciju za igre na sreću, Uprava za imovinu, Centralna banka Crne Gore, Komisija za hartije od vrijednosti, Agencija za nadzor osiguranja, Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Privredna komora Crne Gore, Advokatska komora Crne Gore, Notarska komora Crne Gore.

Uprava vrši kontinuirani monitoring sprovođenja svih mjera i stepena ostvarenosti ciljeva definisanih ovim Akcionim planom, o čemu na godišnjem nivou dostavlja Izvještaje Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje.

Akcioni plan za sprovođenje NPR sadrži ukupno 35 tematskih grupa ciljeva i pridruženih mjera njihovog ispunjenja, čija se realizacija prati kontinuirano.

Realizacija mjera iz Akcionog plana za sprovođenje NPR za period 2016-2017. godina ukazuje na posvećenost nosilaca implementacije zadatih ciljeva i mjera, što se i ubuduće očekuje u još većem obimu postignutih rezultata.

Nacionalna procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i Akcioni plan za njeno sprovođenje, fokusirani su na:

- kontinuirano unapređenje normativno-pravnog okvira, administrativnih i materijalno-tehničkih kapaciteta relevantnih državnih organa,
- praćenje trendova i novih programa obuke i usavršavanja u ovoj oblasti,
- intenziviranje saradnje svih nadležnih institucija u zemlji, regionu i na međunarodnom nivou,
- podizanje svijesti o potrebi onemogućavanja da se ekonomsko-pravni sistem Crne Gore iskoristi za podsticanje pranja novca ili finansiranja terorizma na bilo koji način.

Izveštaj će početkom 2018. godine biti dostavljen Ministarstvu finansija kako bi isti bio prosljeđen Komisiji za ekonomsku politiku i finansije (KEPIF) odnosno Vladi na razmatranje i usvajanje.

11. PLAN AKTIVNOSTI USPNFT ZA 2018. GODINU

Planirane aktivnosti Uprave za naredni period će se odnositi na:

- usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma
- usvajanje podzakonskih akata: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o smjernicama za izradu analize i faktorima rizika radi sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija; Pravilnik o načinu vođenja Registra stvarnih vlasnika, prikupljanju, unosu i rokovima unosa i ažuriranju podataka, načinu pristupa podacima iz Registra i drugim pitanjima u vezi sa Registrom stvarnih vlasnika
- godišnji plan inspekcijskih kontrola predviđa 95 inspekcijskih kontrola u toku 2018. godine, pri čemu će akcenat prilikom odabira kontrola biti na sledećim djelatnostima:
 - investiranja, prometu i posredovanju u prometu nekretnina;
 - reviziji ovlašćenog revizora, računovodstva i pružanja usluga poreskog savjetovanja;
 - upravljanja imovinom za treća lica;
 - davanje zajmova i posredovanja prilikom ugovaranja poslova davanja zajmova.
- unapređenje postojećeg softvera
- nastaviti sa kontinuiranom obukom stručnih kadrova (nastavak obuke ovlašćenih lica zakonskih obveznika i zaposlenih koji imaju direktan kontakt sa klijentom, fokusirana na što efikasnije sprovođenje Zakona i podzakonskih akata, sa posebnim osvrtnom na pravilnu identifikaciju, prepoznavanje i prijavljivanje STR Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma shodno indikatorima STR, sopstvenom iskustvu i praksi, tipologijama pranja novca itd.).

- unaprijediti međunarodnu saradnju sa nadležnim institucijama drugih država (planira se potpisivanje Sporazuma o razmjeni finansijsko obavještajnih podataka sa još nekoliko zemalja kao i inoviranje pojedinih, ranije potpisanih Sporazuma).